

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS**

**Į S A K Y M A S
DĖL SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO
REIKALAVIMŲ NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS ĮMONĖSE PATVIRTINIMO**

2006 m. balandžio 12 d. Nr. A1-104/D1-186
Vilnius

Siekdami gerinti darbuotojų saugą ir sveikatą, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi ir įgyvendindami 1992 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyvą 92/91/EEB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos gerinimo būtiniausių reikalavimų, taikomų naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonėse (vienuoliktoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 2 tomas, p. 118), ir 1992 m. gruodžio 3 d. Tarybos direktyvą 92/104/EEB dėl būtiniausių darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos gerinimo reikalavimų, taikomų naudingųjų iškasenų antžeminės ir požeminės gavybos įmonėse (dvyliktoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 2 tomas, p. 134):

Preambulės pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

1. T v i r t i n a m e pridedamus:

1.1. Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonėse;

1.2. Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus naudingųjų iškasenų gavybos atvirais ir požeminiais kasiniais įmonėse.

2. L a i k o m e netekusiu galios Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 1998 m. rugsėjo 11 d. įsakymą Nr. 141/173 „Dėl minimalių saugos ir sveikatos darbe reikalavimų išgaunant naudingąsias iškasenas“ (Žin., 1998, Nr. [82-2310](#)).

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ

VILJA BLINKEVIČIŪTĖ

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministro ir Lietuvos Respublikos
aplinkos ministro
2006 m. balandžio 12 d.
įsakymu Nr. A1-104/D1-186

SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS MECHANINIAIS GRĘŽINIAIS ĮMONĖSE

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimai naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonėse (toliau – reikalavimai) parengti vadovaujantis 1992 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyvos 92/91/EEB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos gerinimo būtinausių reikalavimų, taikomų naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonėse (vienuoliktąji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje), nuostatomis.

2. Reikalavimai nustato būtinausius darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, taikomus įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose (toliau – įmonės), išgaunančiose naudingąsias iškasenas mechaniniais gręžiniais.

3. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo (Žin., 2003, Nr. [70-3170](#)) (toliau – Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas) reikalavimai taikomi naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonėse, įvertinant būtinausias ir/ar specifines šių reikalavimų nuostatas. Įmonės kolektyvinėse sutartyse gali būti nustatytos papildomos ir palankesnės saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų sudarymo darbuotojams nuostatos.

II. SĄVOKOS

4. Reikalavimuose naudojamos sąvokos:

Darbovietė – teritorija, skirta darbo vietoms, kuriose vykdomi tiesioginiai ir pagalbiniai naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais darbai, bei įrenginiams, patalpoms, kuriomis darbuotojai naudojami darbo metu, įrengti.

Įmonės saugos ir sveikatos dokumentas – naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonės dokumentas, kuriame nurodomi esami ir galimi rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai veiksniai ir prevencinės priemonės tiems veiksniams šalinti ir/ar mažinti iki teisės aktais nustatytų leidžiamų dydžių.

Naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonės – visos įmonės, į kurių veiklą įeina naudingųjų iškasenų gavyba mechaniniais gręžiniais ir/ar paieška ir žvalgyba, siekiant vykdyti naudingųjų iškasenų gavybą, ir (arba) išgautos žaliavos paruošimas parduoti, išskyrus darbus, susijusius su šios žaliavos tolesniu perdirbimu.

5. Kitos šių reikalavimų sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos darbo kodekso, Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo bei kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

III. BENDROSIOS DARBDAVIŲ PAREIGOS

6. Darbdaviui atstovaujantis asmuo (toliau – įmonės vadovas) ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais darbovietėse ir organizuojant darbus, imasi priemonių, kad:

6.1. darbovietės būtų suprojektuotos, pastatytos, pradėtos naudoti, naudojamos ir

prižiūrimos taip, kad darbuotojas galėtų atlikti jam pavestus darbus, nepakenkdamas savo bei kitų darbuotojų saugai ir sveikatai;

6.2. eksploatuojamų darboviečių, kai jose yra darbuotojų, priežiūrai būtų paskirtas atsakingas asmuo;

6.3. darbai, susiję su ypatinga rizika, būtų patikėti tik reikiamą kvalifikaciją turintiems ir įmonėje nustatyta tvarka apmokytiems ir instrukuotiems darbuotojams;

6.4. darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos būtų parengtos taip, kad jos būtų lengvai suvokiamos darbuotojams ir parašytos lietuvių kalba ir, esant reikalui, kita jiems suprantama kalba;

6.5. būtų įrengtos teisės aktų reikalavimus atitinkančios pirmosios medicinos pagalbos patalpos;

6.6. periodiškai būtų rengiami darbuotojų saugos ir sveikatos mokymai ir pratybos.

7. Įmonės vadovas, laikydamasis Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“, nustatytos tvarkos, vadovaudamasis šiais reikalavimais ir kitais darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktais, privalo organizuoti profesinės rizikos vertinimą, kad būtų iširti, įvertinti esami ir galimi rizikos saugai ir sveikatai veiksniai, parengti Įmonės saugos ir sveikatos dokumentą ir, prireikus, Profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

8. Įmonės saugos ir sveikatos dokumente turi būti nurodyti duomenys, charakterizuojantys profesinę riziką, tokie kaip įmonės naudojamų įrenginių atitiktis darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimams, vertinant riziką nustatyti ir įvertinti įmonėje esantys darbuotojų sveikatai kenksmingi ir / ar pavojingi veiksniai (nurodytos darbo vietos, kuriose yra arba galima rizika būti traumotam ir / ar paveiktam darbo aplinkos veiksniais) ir kiti duomenys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

9. Profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių plane turi būti nurodytos prevencinės priemonės įmonėje nustatytiems rizikos veiksniams šalinti ir / ar mažinti iki teisės aktuose nustatytų leidžiamų dydžių.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

10. Įmonės saugos ir sveikatos dokumentas turi būti pradedamas pildyti prieš pradedant naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais darbus bei peržiūrėtas ir papildytas (patikslintas), jei darbovietėje įvyksta esminių pokyčių, ji modernizuojama ar pertvarkoma. Jei būtina, papildomas (patikslinamas) ir Profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

11. Du ir daugiau darbdavių, atlikdami darbus toje pačioje darbovietėje, organizuoja darbą taip, kad būtų garantuota visų darbuotojų sauga ir sveikata, neatsižvelgiant į tai, kurio darbdavio žinioje darbuotojas dirba. Įmonės vadovas, kurio vadovaujamoje įmonėje atliekami darbai, koordinuoja visų prevencinių priemonių, susijusių su darbuotojų sauga ir sveikata, įgyvendinimą ir prevencijos priemonių plane nurodo tokio koordinavimo tvarką.

12. Darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių koordinavimas neatleidžia darbdavio nuo atsakomybės už darbuotojų saugą ir sveikatą.

13. Apie įmonėje įvykusią avariją įmonės vadovas arba darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai nedelsdamas praneša atitinkamai apskrities viršininko administracijai, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos. Apie sunkius nelaimingus atsitikimus darbe, apie nelaimingus atsitikimus darbe, dėl kurių nukentėjęs darbuotojas

mirė, taip pat apie tai, kad darbuotojas darbe mirė dėl ligos, nesusijusios su darbu, įmonės vadovas arba darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai nedelsdamas telefonu, elektroniniu paštu ar faksu praneša atitinkamos apylinkės prokuratūrai ir Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui, kaip nurodyta Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 1118 (Žin., 2004, Nr. [136-4945](#)).

14. Avarių ir/ar nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo metu nustatčius rizikos veiksnius ir priežastis, turėjusias įtakos avarijai ir/ar nelaimingam atsitikimui, prevencijos priemonių plane nurodomos priemonės, kurios įgyvendinamos siekiant išvengti avarių pasikartojimo.

15. Įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai, atsižvelgdamas į darbo pobūdį, įgyvendina prevencines priemones, kad būtų laiku pastebėtas ir likviduotas gaisro išiliepsnojimas, jo plitimas ir galimas sprogimas, taip pat kad būtų neleista susiformuoti sprogiai ir/ar sveikatai pavojingai aplinkai. Tokie veiksmai ir priemonės nurodomi prevencijos priemonių plane.

16. Įvertinant veiklos pobūdį ir jos esamą ir galimą riziką darbuotojų saugai ir sveikatai, įmonėje turi būti tinkamai įrengti evakavimo išėjimai, parengtos darbuotojų gelbėjimosi ir darbuotojų gelbėjimo priemonės.

17. Įmonėje turi būti įrengtos reikiamos ryšių, įspėjimo ir pranešimo apie pavojų sistemos, sudarančios sąlygas, atsiradus būtinybei, nedelsiant organizuoti skubią medicinos pagalbą, darbuotojų evakavimą, darbuotojų gelbėjimąsi ir gelbėjimo darbus.

18. Įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, imasi priemonių, kad darbuotojai, įsidarbindami ir darbo metu, ir bet kurios kitos įmonės darbuotojai, dirbantys jo įmonėje, taip pat darbuotojų atstovai jiems suprantama kalba gautų visapusišką informaciją apie prevencines priemones, kurių reikės imtis darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbovietėse užtikrinti, ypač apie priemones, užtikrinančias šių reikalavimų 6–17 punktų įgyvendinimą.

19. Įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai organizuoja privalomus darbuotojų sveikatos patikrinimus, kaip tai nustatyta Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo ir kitų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų.

20. Įmonės vadovo nustatyta tvarka darbdavio įgaliojti asmenys darbuotojų saugai ir sveikatai privalo informuoti darbuotojus ir su jais konsultuotis įgyvendindami šiuos reikalavimus (planuodami ir įgyvendindami prevencines priemones).

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Įmonės, išgaunančios naudingąsias iškasenas mechaniniais gręžiniais sausumoje ir jūroje, privalo atitikti reikalavimų 1 priede nustatytus bendruosius saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus.

Įmonės, išgaunančios naudingąsias iškasenas mechaniniais gręžiniais sausumoje, privalo atitikti reikalavimų 2 priede nustatytus specialiuosius saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus.

Įmonės, išgaunančios naudingąsias iškasenas mechaniniais gręžiniais jūroje, privalo atitikti reikalavimų 3 priede nustatytus specialiuosius saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus.

22. Veikiančiose, modernizuojamose, pertvarkomose bei naujai steigiamose naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įmonėse privalo būti imamasi reikiamų priemonių, siekiant užtikrinti, kad tokios įmonės atitiktų šių reikalavimų nuostatas.

23. Valstybinė darbo inspekcija ir kitos valstybės kontrolės įstaigos pagal kompetenciją vykdo šių reikalavimų laikymosi kontrolę įmonėse ir konsultuoja jų taikymo klausimais.

BENDRIEJI SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO SAUSUMOJE IR JŪROJE REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS MECHANINIAIS GRĘŽINIAIS ĮMONĖSE

I. DARBOVIETIŲ ĮRENGIMAS, DARBŲ ORGANIZAVIMAS IR PRIEŽIŪRA

1. Darbovietės turi būti įrengtos laikantis šių reikalavimų:

1.1. darbovietės privalo būti suprojektuotos, pastatytos, įrengtos, naudojamos ir techniškai prižiūrimos taip, kad atitiktų esamas klimatinės sąlygas. Jų konstrukcija ir tvirtumas turi atitikti naudojimo paskirtį;

1.2. darbovietės turi būti įrengtos taip, kad jose būtų užtikrinta darbuotojų apsauga nuo visų galimų rizikos veiksnių. Darbovietės turi būti tvarkingos, o pavojingos medžiagos turi būti pašalintos arba kontroliuojamos, kad nekeltų pavojaus darbuotojų saugai ir sveikatai;

1.3. darbo vietos privalo būti suprojektuotos ir įrengtos pagal ergonomikos reikalavimus, atitinkančius darbuotojų darbo ar veiklos pobūdį;

1.4. darbovietėje esančios pavojingos zonos, kuriose darbuotojai gali būti traumuoti ar kitaip gali būti pakenkta jų sveikatai, privalo būti aptvertos ir pažymėtos įspėjamaisiais ženklais, nurodytais Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95 (Žin., 1999, Nr. [104-3014](#)).

2. Kiekvienoje darbovietėje įmonės vadovas paskiria darbdavio įgaliotą asmenį darbuotojų saugai ir sveikatai, atsakingą už prevencinių priemonių įgyvendinimo koordinavimą įmonėje, ir Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. A1-266/V-575 „Dėl Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka įmonėje steigia darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą. Įmonės vadovas gali neskirti darbdavio įgalioto asmens darbuotojų saugai ir sveikatai ir gali nesteigti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos, jeigu jis pats vykdo įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas ir, kaip nustatyta Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendruosiuose nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“, yra apmokytas bei atestuotas ir įmonės darbuotojų skaičius neviršija 9.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

3. Siekiant užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą, visus darbovietėje vykdomus darbus turi prižiūrėti įmonės vadovas ar darbdavio įgalioti asmenys darbuotojų saugai ir sveikatai, kurių kompetenciją darbuotojų saugos ir sveikatos srityje, atsižvelgdamas į šiuos reikalavimus, nustato įmonės vadovas.

4. Įmonės darbuotojų kvalifikacija turi atitikti jų darbo pobūdį, darbo sudėtingumą.

5. Kiekvienas į įmonę priimtas darbuotojas negali pradėti dirbti jam pavesto darbo ar darbų, jeigu jis neinstrukuotas saugiai dirbti jam pavestą darbą. Darbuotojai privalo būti instrukuojami pakeitus darbo organizavimą, pradėjus naudoti naujas ar modernizuotas darbo priemones, pradėjus naudoti naujas technologijas, pakeitus ar priėmus naujus įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos vietinius (lokalinius) teisės aktus.

Kai darbuotojui nepakanka profesinių įgūdžių arba instruktavimo metu suteiktų žinių, kad

galėtų saugiai dirbti ir nebūtų pakenkta jo sveikatai, įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai organizuoja darbuotojo mokymą darbo vietoje, įmonėje ar mokymo įstaigose, kurios vykdo mokymą vadovaudamosi Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais.

6. Įmonėje privalo būti parengtos rašytinės darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos, kaip užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą bei kaip saugiai naudotis įrenginiais. Instrukcijose turi būti pateikta informacija, kaip naudotis gelbėjimo įrenginiais, bei apie veiksmus, kurių reikės imtis įvykus avarijai darbovietėje ar šalia jos. Rengiant rašytines instrukcijas vadovaujamosi Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriatu 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-240 „Dėl Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo patvirtinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

7. Atsižvelgiant į darbo pobūdį ir rizikos veiksnius, parengiami saugūs darbo ar darbų atlikimo metodai, kurie aprašomi įmonėje nustatyta tvarka darbų ar technologinių procesų aprašymuose ir darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose.

8. Tuo atveju, kai rizikos vertinimo metu nustatyta, kad, dirbant tam tikrus darbus ar tam tikrose darbo vietose yra arba galima rizika darbuotojų saugai ir sveikatai arba dirbant darbus, kurie paprastai nėra pavojingi, bet vyksta tuo pačiu metu su kitais darbais ir gali kelti riziką, būtina taikyti leidimų dirbti tokius darbus sistemą. Leidimuose nurodomos darbuotojų saugos ir sveikatos priemonės ir būtinos sąlygos, kurių būtina laikytis prieš pradėdant darbą, jį dirbant ir užbaigus. Leidimus išduoda įmonės vadovo paskirtas asmuo. Tokių darbų organizavimo ir leidimų išdavimo tvarką įmonėje nustato įmonės vadovas.

9. Įmonės vadovas, siekdamas įgyvendinti darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas ir užtikrinti šių reikalavimų laikymąsi, paveda darbdavio įgaliotiems asmenims darbuotojų saugai ir sveikatai reguliariai tikrinti priemonių, skirtų darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti, įgyvendinimą.

II. MECHANINIAI IR ELEKTROS ĮRENGINIAI BEI PRIETAISAI

10. Mechaniniai ir elektros įrenginiai bei prietaisai turi atitikti šiuos reikalavimus:

10.1. mechaniniai ir elektros įrenginiai bei prietaisai (toliau – įrenginiai) turi būti parenkami, montuojami, pradedami naudoti, naudojami ir prižiūrimi atsižvelgiant į šių reikalavimų, Techninio reglamento „Mašinų sauga“, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. [23-601](#)), nustatytus privalomuosius saugos reikalavimus, Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 102 (Žin., 2000, Nr. [3-88](#)), ir kitų teisės aktų nuostatas;

10.2. jeigu įrenginiai yra išdėstyti zonoje, kurioje gali užsidegti dujos, garai arba lakieji skysčiai, ir dėl to kyla arba gali kilti gaisro ar sprogimo rizika, jie turi būti pritaikyti naudoti tokioje zonoje.

Tokiose zonose esančiuose įrenginiuose turi būti sumontuoti specialūs saugos įtaisai, signalizuojantys apie galinčias užsidegti ar sprogti dujas, garus arba lakiuosius skysčius. Vietose, kur gali susidaryti sprogi aplinka, naudojami tik tokie įrenginiai, kurie atitinka privalomuosius saugos reikalavimus, nustatytus Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogioje aplinkoje, techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 432 (Žin., 2000, Nr. [7-198](#); 2002, Nr. [56-2279](#));

10.3. jei reikia, įrenginiuose turi būti sumontuoti reikiami saugos įtaisai, kurie įrenginių gedimų atvejais apie tai signalizuoja, atjungia kitus įrenginius;

10.4. mechaniniai įrenginiai privalo būti pakankamai tvirti, nesugadinti ir atitikti paskirtį.

Elektros įrenginiai privalo būti reikiamo dydžio, galingumo ir atitikti paskirtį. Įrenginiai privalo būti sumontuoti ir apsaugoti taip, kad atitiktų privalomuosius saugos reikalavimus ir, naudojant pagal paskirtį, nekeltų pavojaus.

III. ĮRENGINIŲ PRIEŽIŪRA IR GRĘŽINIŲ KONTROLĖ

11. Įmonėje turi būti sudarytas įrenginių nuolatinės priežiūros, techninės būklės tikrinimo ir prireikus bandymų planas, parengtas įvertinant įrenginio gamintojo dokumentacijoje nurodytas rekomendacijas dėl techninės būklės tikrinimo ir konkrečias įrenginio naudojimo sąlygas. Įrenginių techninės būklės tikrinimus, nuolatinę priežiūrą, bandymus turi atlikti kvalifikuoti asmenys. Nuolatinės priežiūros, techninės būklės tikrinimo ir bandymo duomenys privalo būti įmonės vadovo nustatyta tvarka registruojami ir saugomi.

12. Specialūs saugos įrenginiai turi būti prižiūrimi taip, kad visada būtų tvarkingi ir tinkami naudoti. Šie įrenginiai prižiūrimi, kaip nustatyta gamintojo dokumentacijoje, pateiktoje su įrenginiu.

13. Siekiant laiku pastebėti galimus netikėtus išsiveržimus iš gręžinių, gręžimo metu būtina naudotis gręžinio kontrolės prietaisais. Šie prietaisai turi būti išdėstyti atsižvelgiant į gręžinio charakteristikas ir prietaisų naudojimo sąlygas.

IV. APSAUGA NUO KENKSMINGOS APLINKOS IR SPROGIMO RIZIKOS

14. Būtina nustatyti aplinkoje esančias kenksmingas ir/ar galinčias sprogti medžiagas bei išmatuoti jų koncentracijas.

15. Prevencijos priemonių plane nurodytose vietose būtina įrengti kontrolės prietaisus, kurie nustatytose vietose automatiškai ir nuolat matuotų dujų koncentraciją, taip pat įrengti automatines signalizacijos sistemas ir įtaisus, automatiškai išjungiančius elektros energijos maitinimą elektros įrenginiams ir vidaus degimo variklius. Automatinių matavimų duomenys privalo būti saugomi įmonės vadovo nustatyta tvarka.

16. Siekiant apsisaugoti nuo kenksmingos aplinkos, reikia laikytis šių reikalavimų:

16.1. jei atmosferoje kaupiasi ar gali susikaupti kenksmingos medžiagos, turi būti naudojami įrenginiai joms surinkti susidarymo vietoje ir pašalinti. Kenksmingų medžiagų šalinimo sistema turi būti tokia, kad sugebėtų išsklaidyti kenksmingas medžiagas taip, kad jų koncentracijos darbo aplinkos ore nekeltų rizikos darbuotojų sveikatai;

16.2. zonose, kuriose kenksmingos atmosferos medžiagos gali kenkti darbuotojų sveikatai, turi būti pakankamai tinkamų kvėpavimo takų apsaugos ir gaivinimo priemonių. Darbuotojai turi būti apmokyti naudotis tokiais priemonėmis. Šios priemonės turi būti laikomos, valomos, techniškai prižiūrimos, esant reikalui, dezinfekuojamos, aprūpinamos atsarginėmis dalimis priemonės gamintojo pateiktoje instrukcijoje nustatyta tvarka;

16.3. jei atmosferoje yra ar gali atsirasti sieros vandenilio arba kitų nuodingųjų dujų, būtina parengti apsaugos nuo nuodingųjų dujų planą, kuriame būtų išsamiai aprašytos naudojamos prevencinės priemonės.

17. Siekiant apsisaugoti nuo sprogimo rizikos, reikia laikytis šių reikalavimų:

17.1. būtina įgyvendinti reikiamas prevencines priemones, neleidžiančias susidaryti ir kauptis sprogiams aplinkai;

17.2. zonose, kuriose gali susidaryti sprogi aplinka, būtina imtis reikiamų prevencinių priemonių, neleidžiančių tokiai aplinkai užsiliepsnoti;

17.3. būtina sudaryti ir įgyvendinti apsaugos nuo sprogimo priemonių planą, kuriame turi būti nurodyta įrengti perspėjimo ir apsaugos nuo sprogimo įrenginius ir įgyvendinti kitas prevencines priemones, skirtas sproгимui išvengti.

V. EVAKAVIMO KELIAI IR IŠĖJIMAI

18. Evakavimo keliai ir išėjimai turi atitikti šiuos reikalavimus:

18.1. evakavimo keliai ir išėjimai privalo būti laisvi ir turi tiesiai vesti į lauką arba saugią

zoną, saugią susirinkimo ar saugią evakavimo vietą;

18.2. kilus pavojui, darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai evakuotis iš visų darbo vietų;

18.3. projektuojant evakavimo kelius ir išėjimus, jų skaičius, išdėstymas ir matmenys nustatomi, atsižvelgiant į darboviečių paskirtį, dydį, įrenginius bei didžiausią galimą darbuotojų skaičių. Apgyvandinimo ir poilsio patalpose turi būti ne mažiau kaip du atskiri, kuo toliau vienas nuo kito įrengti evakavimo išėjimai, pro kuriuos būtų galima išeiti į saugią zoną, saugią susirinkimo ar saugią evakavimo vietą;

18.4. evakavimo kelių ir išėjimų durys turi atsidaryti į išorę arba, jei tai neįmanoma, turi būti įrengtos stumdomos durys. Evakavimo kelių ir išėjimų durys turi būti įrengtos ir atidaromos taip, kad, kilus pavojui, kiekvienas darbuotojas galėtų lengvai ir skubiai jas atidaryti;

18.5. evakavimo keliai ir išėjimai turi būti pažymėti taip, kaip to reikalauja Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai;

18.6. evakavimo kelių ir išėjimų durys negali būti užrakintos. Siekiant, kad evakavimo keliais, išėjimais, judėjimo keliais ir durimis, vedančiomis link jų, nekliudomai būtų galima pasinaudoti bet kuriuo metu, neleidžiama jų užstatyti daiktais;

18.7. evakavimo keliuose ir išėjimuose turi būti įrengtas reikiamo intensyvumo avarinis apšvietimas, jeigu, įvykus gedimui, išsijungtų darbovietės apšvietimas.

VI. DARBOVIEČIŲ PATALPŲ VĖDINIMAS IR PATALPŲ TEMPERATŪRA

19. Darboviečių patalpų vėdinimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

19.1. įvertinant darbo pobūdį ir darbuotojų fizinį aktyvumą, uždarose darboviečių patalpose turi būti pakankamai grynas oras, atitinkantis darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus. Jei yra įrengta dirbtinė vėdinimo sistema, ji turi būti parengta veikti bet kuriuo metu. Vietose, kur svarbu dėl darbuotojų sveikatos, vėdinimo įranga turi turėti kontrolės sistemą, nurodančią bet kokį vėdinimo įrangos gedimą;

19.2. naudojant oro kondicionierius ar mechaninio vėdinimo įrenginius, darbuotojai neturi būti veikiami skersvėjų. Darbo aplinkos orą teršiančios medžiagos, galinčios tiesiogiai pakenkti darbuotojų sveikatai, turi būti nedelsiant šalinamos.

20. Siekiant užtikrinti tinkamą patalpų temperatūrą, reikia laikytis šių reikalavimų:

20.1. darbovietės patalpose darbo metu temperatūra, atsižvelgiant į darbo metodus ir darbuotojų fizinį aktyvumą, turi atitikti darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

20.2. poilsio, budėtojų, sanitarinių, valgyklų ir pirmosios pagalbos patalpų temperatūra turi atitikti šių patalpų paskirtį;

20.3. langai, stoglangiai ir stiklo pertvaros turi būti įrengti taip, kad apsaugotų darbo vietas nuo intensyvių saulės spindulių atsižvelgiant į darbo ir darboviečių pobūdį.

VII. PATALPŲ GRINDYS, SIENOS, LUBOS IR STOGAI

21. Patalpų grindys, sienos, lubos ir stogai turi atitikti šiuos reikalavimus:

21.1. darboviečių grindys turi būti tvirtos, stabilios ir neslidžios, be pavojingų išgaubų, angų ir nuožulnumų. Darbovietėse esančios darbo vietos, atsižvelgiant į darbo sudėtingumą, jo pobūdį ir darbuotojų fizinį aktyvumą, turi būti reikiamai izoliuotos nuo karščio;

21.2. grindų, sienų ir lubų paviršiai darbo patalpose turi būti tokie, kad jų paviršius būtų galima valyti ir atnaujinti siekiant užtikrinti higienos normų reikalavimų laikymąsi;

21.3. permatomos ir šviesą praleidžiančios sienos bei stiklinės pertvaros, esančios patalpose ar arti darboviečių ir judėjimo kelių, turi būti ryškiai pažymėtos ir pagamintos iš patvarios mechaniniams smūgiams medžiagos arba turi būti įrengtos saugos priemonės, kad darbuotojai išvengtų sąlyčio su sienomis ar sužeidimų, jei tokios sienos sudužtų;

21.4. ant stogų, padarytų iš nepakankamai tvirtų medžiagų, turi būti draudžiama užlipti, išskyrus atvejus, kai naudojami įrenginiai užtikrina darbuotojų saugą darbą.

VIII. NATŪRALUS IR DIRBTINIS APŠVIETIMAS

22. Natūralus ir dirbtinis apšvietimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

22.1. atsižvelgiant į darbo pobūdį, darbovietėse turi būti įrengtas darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus atitinkantis apšvietimas;

22.2. darbovietės turi būti kiek įmanoma geriau apšviestos natūralia šviesa ir, atsižvelgiant į klimato sąlygas, turi būti įrengtas dirbtinis apšvietimas;

22.3. darbo patalpų ir koridorių apšvietimas turi būti įrengtas taip, kad dirbtinio apšvietimo instaliacija nekeltų darbuotojams nelaimingų atsitikimų darbe rizikos;

22.4. darbovietėse, kuriose, sugedus dirbtiniam apšvietimui, darbuotojams kyla rizika, turi būti įrengtas tokio paties intensyvumo avarinis apšvietimas;

22.5. apšvietimo įrenginiai turi būti įrengti taip, kad darbovietės kontrolės zonos, evakavimo keliai, išėjimai, įlaipinimo į laivą vietos, pavojingos zonos būtų apšviestos pagal darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus. Šie apšvietimo reikalavimai darbovietėms, kuriose darbuotojai būna tik retkarčiais, taikomi tik tada, kai darbovietėse yra darbuotojų.

IX. LANGAI IR STOGLANGIAI, DURYS IR VARTAI

23. Langai ir stoglangiai turi atitikti šiuos reikalavimus:

23.1. darbuotojai turi turėti galimybę saugiai atidaryti, uždaryti, reguliuoti bei fiksuoti langus, stoglangius ir vėdinimo įrenginius. Atverti langai ir stoglangiai neturi kelti pavojaus darbuotojams;

23.2. langai ir stoglangiai turi turėti įtaisus arba turi būti naudojama speciali jų valymo įranga, kad nekeltų rizikos juos valantiems darbuotojams, taip pat darbuotojams, esantiems patalpoje ar teritorijoje šalia pastato.

24. Durys ir vartai turi atitikti šiuos reikalavimus:

24.1. durų ir vartų išdėstymas, jų kiekis ir matmenys bei jų gamybai panaudotos medžiagos turi atitikti darbo patalpų paskirtį, jose atliekamų darbų pobūdį;

24.2. permatomos durys turi būti tinkamai pažymėtos įsprūdomis ar kitaip gerai matomoje vietoje;

24.3. į abi puses varstomos arba sukamosios durys bei vartai turi būti permatomi. Jei jie nepermatomi, turi turėti permatomas įsprūdas;

24.4. jeigu permatomos arba šviesą praleidžiančios durys ir vartai pagaminti iš dūžtančios medžiagos, tokių durų ir vartų paviršiai turi būti apsaugoti nuo smūgių, kad darbuotojai nesusižeistų durims ar vartams dūžtant;

24.5. stumdomosios durys turi turėti saugos priemones, kad neišslystų iš kreipiamųjų, nenukristų ar netikėtai neatsidarytų;

24.6. durys ir vartai, kurie atsiveria kildami aukštyn, turi turėti apsaugos mechanizmą, kad nekristų žemyn;

24.7. durys, esančios prie evakavimo išėjimų, turi būti reikiamai pažymėtos. Jas turi būti galima bet kuriuo metu atidaryti iš vidaus be specialių pagalbinių priemonių. Kai darbovietėje dirba žmonės, durys turi būti lengvai atidaromos;

24.8. šalia kiekvienų vartų, skirtų transporto priemonių eismui, turi būti įrengtos durys pėstiesiems, išskyrus atvejus, kai pėstiesiems eiti pro tokius vartus nepavojinga. Tokios durys turi būti ryškiai pažymėtos ir jomis turi būti galima nekliudomai naudotis;

24.9. mechaninės durys ir vartai turi funkcionuoti taip, kad darbuotojams nekeltų nelaimingų atsitikimų rizikos. Jų avarinio atidarymo ir uždarymo įtaisai turi būti lengvai randami. Kai, nutrūkus energijos tiekimui, mechaninės durys ir vartai lieka uždaryti, turi būti galimybė juos atidaryti rankomis;

24.10. jeigu kurioje nors vietoje grandinėmis ar panašiais įtaisais užtveriami judėjimo keliai, šios grandinės arba panašūs įtaisai turi būti gerai matomi ir atitinkamai pažymėti draudžiamaisiais ar įspėjamaisiais ženklais.

X. JUDĖJIMO KELIAI IR PAVOJINGOS ZONOS

25. Judėjimo keliai turi atitikti šiuos reikalavimus:

25.1. turi būti sudarytos sąlygos darbovietę pasiekti be pavojaus ir greitai, įvykus avarijai – ją saugiai palikti;

25.2. judėjimo keliai, taip pat laiptai, pritvirtintos kopėčios, krovimo aikštelės bei platformos turi būti tokių matmenų ir išdėstytos taip, kad pėstiesiems ir transporto priemonėms būtų galima saugiai judėti ir nekelti pavojaus darbuotojams, esantiems šalia šių judėjimo kelių;

25.3. pėsčiųjų judėjimo ir/ar krovinių gabenimo kelių matmenys turi būti nustatomi atsižvelgiant į potencialių naudotojų skaičių ir įmonės transporto rūšį. Jei judėjimo keliai skirti transporto priemonėms, turi būti paliekamas pakankamai saugus tarpas pėstiesiems praeiti;

25.4. tarp transporto priemonių judėjimo kelių ir durų, vartų, pėsčiųjų perėjų, koridorių bei laiptinių turi būti palikti saugūs tarpai praeiti;

25.5. judėjimo ir privažiavimo kelių ribos turi būti ryškiai pažymėtos.

26. Jei darbovietėse yra pavojingų zonų, kuriose dėl darbo pobūdžio gali kilti rizika nukristi darbuotojui ar daiktui, įėjimuose į tokias zonas turi būti įrengti įtaisai, kad į tas zonas nepatektų pašaliniai darbuotojai. Į tokias zonas įeiti leidžiama tik įmonės vadovo nustatyta tvarka ir naudojant reikiamas saugos priemones. Pavojingos zonos turi būti ryškiai pažymėtos.

XI. PATALPŲ MATMENYS, ERDVĖ IR JUDĖJIMO LAISVĖ DARBO VIETOJE

27. Turi būti užtikrinti šie patalpų matmenų, erdvės ir judėjimo laisvės darbo vietoje reikalavimai:

27.1. darbo patalpos turi būti pakankamo ploto, aukščio ir erdvės, kad būtų saugu ir patogu darbuotojui;

27.2. darbo vietos laisvo ploto matmenys turi būti apskaičiuoti taip, kad darbuotojai galėtų pakankamai laisvai ir saugiai judėti bei atlikti savo darbą.

XII. POILSIO PATALPOS

28. Poilsio patalpos turi atitikti šiuos reikalavimus:

28.1. darbuotojų saugos ir sveikatos požiūriu, atsižvelgiant į darbo pobūdį ir veiklą arba esant tam tikram darbuotojų skaičiui, reikiamu atstumu turi būti įrengta poilsio patalpa.

Ši nuostata netaikoma, kai dirbama patalpose, kuriose darbuotojai gali tinkamai ilsėtis pertraukų metu;

28.2. poilsio patalpos turi būti pakankamai erdvios, jose esančių stalų ir kėdžių su atramomis kiekis nustatomas atsižvelgiant į darbuotojų skaičių;

28.3. poilsio patalpose būtina imtis reikiamų priemonių, kad nerūkantieji būtų apsaugoti nuo tabako dūmų;

28.4. jei darbas yra reguliariai ir dažnai pertraukiamas, o poilsio patalpa neįrengta, turi būti skirtos kitos patalpos, kuriose darbuotojai pertraukų metu galėtų pailsėti, kaip nustatyta Papildomų ir specialiųjų pertraukų, įskaitomų į darbo laiką, nustatymo tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 160 (Žin., 2003, Nr. [14-559](#)).

Turi būti imtasi reikiamų priemonių, kad šiose patalpose nerūkantieji būtų apsaugoti nuo tabako dūmų.

XIII. DARBOVIETĖS LAUKE

29. Darbovietės lauke turi atitikti šiuos reikalavimus:

29.1. darbo vietos, judėjimo keliai ir kitos vietos arba įrenginiai, esantys lauke, kur darbuotojai dirba arba gali būti darbo metu, turi būti įrengti taip, kad būtų užtikrintas pėsčiųjų ir transporto priemonių saugus eismas;

29.2. darbovietėse, esančiose lauke, turi būti įrengtas tinkamas dirbtinis apšvietimas, jei nepakanka dienos šviesos;

29.3. darbo vietos lauke kiek įmanoma turi būti įrengtos taip, kad darbuotojai:

29.3.1. būtų apsaugoti nuo atšiauraus klimato ir, jei reikia, nuo krentančių daiktų;

29.3.2. nebūtų veikiami kenksmingų aplinkos veiksnių (triukšmo, dujų, garų ar dulkių);

29.3.3. kilus pavojui, galėtų greitai palikti savo darbo vietas arba skubiai sulaukti pagalbos;

29.3.4. nepaslųstų ar nenukristų.

XIV. NĖŠČIOS IR KRŪTIMI MAITINANČIOS MOTERYS BEI NEĮGALIEJI DARBUOTOJAI

30. Nėščioms ir krūtimi maitinančioms moterims turi būti sudarytos reikiamos sąlygos pailsėti atsigulus.

31. Esant reikalui, darbovietės turi būti įrengtos atsižvelgiant į neįgaliųjų darbuotojų specialiuosius poreikius. Ši nuostata konkrečiai taikoma įrengiant duris, judėjimo kelius, laiptus, dušus, praustuves, tualetus, kuriais naudojasi darbuotojai su negalia, taip pat darbo vietoms, kuriose jie dirba.

SPECIALIEJI SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO SAUSUMOJE REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS MECHANINIAIS GRĘŽINIAIS ĮMONĖSE

I. GAISRO APTIKIMAS IR GESINIMAS

1. Siekiant aptikti ir užgesinti gaisrą, turi būti laikomasi šių reikalavimų:

1.1. projektuojant, statant, įrengiant, pradedant naudoti, naudojant ir prižiūrint darbovietes, būtina imtis prevencinių priemonių, neleidžiančių kilti ir išplisti gaisrui Įmonės saugos ir sveikatos dokumente nurodytose vietose, kuriose galimas užsidegimas. Kilus gaisrui, reikia būti pasirengus greitai ir veiksmingai jį užgesinti;

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

1.2. darbovietės turi būti aprūpintos tinkamais gaisro gesinimo įrenginiais ir, kur reikia, gaisro detektoriais bei signalizacijos sistemomis;

1.3. neautomatiniai gaisro gesinimo įrenginiai turi būti lengvai pasiekiami, paprasti naudoti ir apsaugoti nuo sugadinimo;

1.4. būtina sudaryti veiksmų kilus gaisrui priemonių planą, kuriame būtų nurodytos prevencinės priemonės, kurių reikės imtis darbovietėje, remiantis šių reikalavimų 6–17 punktų nuostatomis, siekiant apsaugoti nuo gaisro, jį atpažinti, užkirsti kelią jam kilti ir išplisti;

1.5. gaisro gesinimo įrenginiai turi būti pažymėti taip, kaip to reikalauja Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai. Ženkilai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

II. VALDYMAS PER ATSTUMĄ ĮVYKUS AVARIJAI BEI BENDROSIOS IR AVARINĖS RYŠIŲ PRIEMONĖS

2. Prevencijos priemonių plane nurodytose vietose turi būti nustatyta, kad, įvykus avarijai, tam tikrus įrenginius turi būti įmanoma iš atitinkamų vietų valdyti per atstumą. Visų pirma turi būti įrengtos gręžinių, įrenginių ir vamzdinių izoliavimo ir blokavimo sistemos, kurias būtų galima valdyti per atstumą.

3. Prevencijos priemonių plane nurodytose darbovietės, kurioje dirba žmonės, vietose turi būti įrengta:

3.1. garso ir vaizdo sistema, kuri prireikus perduotų pavojaus signalus į kiekvieną darbovietės vietą, kurioje dirba žmonės;

3.2. garso sistema, kuri būtų gerai girdima visose darbovietės zonose, kuriose dažnai būna darbuotojai.

4. Pavojaus signalizacijos įtaisai turi būti sumontuoti tokiose vietose, kad visi darbuotojai nedelsiant būtų informuoti apie pavojų.

5. Jei darbovietėse, kuriose paprastai žmonės nedirba, yra budėtojų ar kitų darbuotojų, būtina, atsižvelgiant į aplinkybes, įrengti reikiamas ryšio sistemas.

III. SAUGIOS SUSIRINKIMO VIETOS, SUSIRINKUSIŲJŲ SĄRAŠAS, EVAKAVIMO IR GELBĖJIMO PRIEMONĖS BEI SAUGOS PRATYBOS

6. Prevencijos priemonių plane nurodytose vietose turi būti nustatytos ir darbovietės evakavimo plane pažymėtos saugios susirinkimo vietos, sudarytas darbovietės darbuotojų sąrašas ir

nustatyta darbuotojų evakavimo veiksmų seka. Keliai, vedantys į tokias susirinkimo vietas, turi būti pažymėti, kaip nustatyta Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose.

7. Darbuotojai turi būti apmokyti, kokių veiksmų imtis įvykus avarijai.

8. Gelbėjimo įrenginiai turi būti parengti naudotis ir laikomi tinkamose, lengvai prieinamose vietose.

9. Jei yra sudėtingi evakavimo keliai ir išėjimai ir kyla arba galimas pavojus, kad susidarys netinkama kvėpuoti atmosfera, darbo vietose turi būti parengtos savaeigės gelbėjimosi priemonės, kurias būtų galima nedelsiant panaudoti evakavimuisi iš darbovietės.

10. Darbovietėse, kuriose nuolat yra darbuotojų, įmonės vadovas reguliariai rengia saugos pratybas. Tokių pratybų tikslas yra išmokyti darbuotojus, kuriems buvo pavestos specifinės užduotys, kaip naudotis avarinėmis priemonėmis, jas valdyti įvykus avarijai, ir patikrinti jų žinias bei įgūdžius pagal Įmonės saugos ir sveikatos dokumente nurodytus kriterijus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

IV. SANITARINIAI ĮRENGINIAI

11. Reikalavimai, kurių reikia laikytis įrengiant persirengimo kambarius ir spinteles:

11.1. persirengimo kambariai turi būti įrengti darbuotojams, kurie privalo dėvėti darbo drabužius, ir ten, kur sveikatos arba etikos požiūriu jie negali persirengti kitoje patalpoje. Į persirengimo kambarius turi būti lengvai patenkama, jie turi būti pakankamai erdvūs ir su įrengtomis sėdimosiomis vietomis;

11.2. persirengimo kambariai turi būti įrengti pagal Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 501 (Žin., 2003, Nr. [40-1820](#)), ir atsižvelgiant į darbo pobūdį. Kiekvienam darbuotojui turi būti skirta patikimai uždaroma drabužių spintelė. Jei to reikalauja aplinkybės (pvz., dirbant su kenksmingomis medžiagomis, nešvarumais, esant drėgmei), kasdieniniams ir darbo drabužiams turi būti įrengtos atskiros spintelės. Darbovietėse turi būti įrengtos vietos drabužiams išdžiovinti;

11.3. moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri persirengimo kambariai arba tam tikrais atvejais jiems turi būti sudaryta galimybė tuo pačiu persirengimo kambariu naudotis skirtingu metu;

11.4. jei persirengimo kambariai, nurodyti šio priedo 11.1 punkte, nereikalingi, tai kiekvienam darbuotojui turi būti įrengta drabužių spintelė.

12. Reikalavimai, kurių reikia laikytis įrengiant dušus ir prausyklos bei tualetus ir praustuves:

12.1. jei pagal darbo pobūdį reikia, darbuotojams turi būti įrengti dušai, atitinkantys Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus. Dušų kambariai turi būti įrengti atskirai vyrams ir moterims arba tam tikrais atvejais jiems turi būti sudaryta galimybė atskirai naudotis dušų kambariais;

12.2. dušų kambariai turi būti pakankamai dideli, kad kiekvienas darbuotojas galėtų be kliūčių prausti pagal higienos reikalavimus. Dušuose turi būti tekantis karštas ir šaltas vanduo;

12.3. jei dušai, nurodyti šio priedo 12.1 punkte, nereikalingi, tai šalia darbo vietų ir persirengimo kambarių būtina įrengti prausyklos su tekančiu šaltu ir karštu vandeniu. Laikantis etikos reikalavimų, prausyklos turi būti įrengtos atskirai vyrams ir moterims arba tam tikrais atvejais jiems turi būti sudaryta galimybė atskirai naudotis prausyklomis;

12.4. jei patalpos, kuriose įrengti dušai ar prausyklos, yra atskirtos nuo persirengimo kambarių, turi būti nesunku iš vienos patalpos patekti į kitą;

12.5. prie darbo vietų, poilsio patalpų, persirengimo kambarių ir patalpų, kuriose įrengti dušai ar prausyklos, turi būti įrengtas reikiamas kiekis atskirų tualetų ir praustuvių. Moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri tualetai arba tam tikrais atvejais turi būti sudaryta galimybė tais pačiais tualetais naudotis atskirai.

V. PIRMOSIOS MEDICINOS PAGALBOS PATALPOS IR PRIEMONĖS

13. Pirmosios pagalbos patalpos ir priemonės turi atitikti šiuos reikalavimus:

13.1. pirmosios pagalbos priemonės turi būti parenkamos atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir darbuotojų skaičių. Būtina įrengti vieną ar kelias pirmosios pagalbos patalpas. Pirmosios pagalbos patalpose matomose vietose turi būti pakabintos pirmosios pagalbos teikimo instrukcijos įvykus nelaimingiems atsitikimams;

13.2. pirmosios pagalbos patalpose turi būti reikalingų pirmosios pagalbos įrenginių ir priemonių, į patalpas turi būti lengvai patenkama su neštuvais. Šios patalpos turi būti pažymėtos ir šių patalpų vieta darbovietėje turi būti nurodyta rodyklėmis, kaip tai nurodyta Saugos ir sveikatos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose;

13.3. reikiamų pirmosios pagalbos priemonių turi būti visose vietose, kuriose jų gali prireikti atsižvelgiant į darbo sąlygas ir darbo pobūdį. Šios priemonės ir jų laikymo vietos turi būti atitinkamai pažymėtos ir lengvai pasiekiamos;

13.4. atsižvelgdamas į įmonės veiklos ypatumus ir darbuotojų skaičių, įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai paskiria reikiamą darbuotojų skaičių ir organizuoja periodišką jų apmokymą, kaip naudotis pirmosios pagalbos priemonėmis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

VI. EISMO KELIAI

14. Jeigu į darbovietes įvažiuoja kelių transporto priemonės, darbovietės teritorijoje eismas turi vykti pagal kelių eismo taisykles.

SPECIALIEJI SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO JŪROJE REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS MECHANINIAIS GRĘŽINIAIS ĮMONĖSE

I. ĮMONĖS SAUGOS IR SVEIKATOS DOKUMENTAS

1. Įmonių vadovai, įgyvendindami darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas išgaunant naudingąsias iškasenas mechaniniais gręžiniais jūroje, imasi priemonių, kad Įmonės saugos ir sveikatos dokumente būtų nurodytos visos prevencinės priemonės, skirtos darbuotojų saugai ir sveikatai dirbant įprastomis sąlygomis ir įvykus avarijai. Įmonės saugos ir sveikatos dokumente turi būti nurodyta:

1.1. konkretūs potencialaus pavojaus šaltiniai, susiję su visais darbovietėje esančiais įrenginiais ir visais darbovietėje vykdomais darbais, galinčiais sukelti avarijas su galimais sunkiais padariniais darbuotojų saugai ir sveikatai;

1.2. įvertinta pavojaus šaltinių keliami rizika;

1.3. prevencinės priemonės, kurių privalo būti imamasi avarijoms, kurias gali sukelti potencialūs pavojaus šaltiniai darbo vietoje, ir avarijų plitimui išvengti bei veiksmingam ir kontroliuojamam darbuotojų evakavimui iš darbovietės avarijų metu;

1.4. kad įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos būklės valdymas įprastomis sąlygomis ir avarijos atveju atitinka Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo ir šių reikalavimų nuostatas.

2. Įmonių vadovai, planuodami ir įgyvendindami šiuose reikalavimuose nurodytus veiklos etapus, vadovaujasi šiais reikalavimais ir prevencijos priemonių plane nurodytomis priemonėmis.

3. Esant reikalui, įmonių vadovai, kurie atsako už skirtingas darbovietes, bendradarbiauja rengdami prevencijos priemonių planus, juose nurodydami priemones, būtinas darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai užtikrinti.

II. GAISRO APTIKIMAS IR GESINIMAS

4. Siekiant aptikti ir užgesinti gaisrą, turi būti laikomasi šių reikalavimų:

4.1. siekiant apsisaugoti nuo gaisro, jį atpažinti, užkirsti kelią jam kilti ir išplisti, būtina imtis prevencijos priemonių plane nurodytų priemonių. Ten, kur tikslinga, reikia įrengti priešgaisrines užtvaras, atskiriančias pavojingas gaisro atžvilgiu zonas;

4.2. visose darbovietėse, įvertinant Įmonės saugos ir sveikatos dokumente nurodytus rizikos veiksnius, būtina įrengti gaisro aptikimo ir apsaugos nuo gaisro sistemas, turėti parengtus gaisro gesinimo įrenginius ir signalizaciją. Gaisro aptikimo, apsaugos nuo gaisro, gaisro gesinimo įrenginių ir gaisro signalizacijos sistemos, atsižvelgiant į darbovietėje atliekamų darbų pobūdį, naudojamas medžiagas, išgaunamas ar išsiskiriančias medžiagas, gali susidėti iš:

4.2.1. gaisro aptikimo ir gaisro signalizacijos sistemų;

4.2.2. gaisro gesinimo vandenių linijų;

4.2.3. gaisrinių hidrantų ir žarnų;

4.2.4. gaisro šaltinio užtvindymo vandenių sistemų ir čiurkšlinio vandens vamzdžių;

4.2.5. automatinių purškimo sistemų (sprinklerinių);

4.2.6. gaisro gesinimo dujomis sistemų;

4.2.7. gaisro gesinimo putomis sistemų;

4.2.8. kilnojamųjų gesintuvų;

4.2.9. gaisrininkų įrangos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

4.3. neautomatiniai gaisro gesinimo įrenginiai turi būti lengvai pasiekiami, paprasti naudotis ir apsaugoti nuo sugadinimo;

4.4. būtina sudaryti veiksmų kilus gaisrui priemonių planą, kuris yra sudedamoji prevencijos priemonių plano dalis (jo priedas) ir kuriame būtų nurodytos priemonės, kurių reikės imtis darbovietėje, siekiant apsaugoti nuo gaisro, jį atpažinti, užkirsti kelią jam kilti ir išplisti;

4.5. būtina užtikrinti, kad avarinės sistemos avarijų atveju nebūtų pažeistos ir būtų pajėgios apsaugoti nuo nelaimingų atsitikimų įvykus avarijai. Ten, kur tikslinga, privalo būti atsarginės tokios sistemos;

4.6. gaisro gesinimo įrenginiai turi būti pažymėti pagal Saugos ir sveikatos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų reikalavimus. Ženkilai, nurodantys gaisro gesinimo įrenginių buvimo vietą, turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

III. VALDYMAS PER ATSTUMĄ ĮVYKUS AVARIJAI BEI BENDROSIOS IR AVARINĖS RYŠIŲ PRIEMONĖS

5. Prevencijos priemonių plane nurodytose darbovietės, įrengtos jūroje, vietose būtina įrengti valdymo per atstumą avarijos metu sistemą. Ši sistema turi susidėti iš reikiamose vietose įrengtų ir paruoštų naudoti, įvykus avarijai, kontrolinių stočių bei tokių stočių, kurios prireikus įrengiamos saugiose susirinkimo vietose ir evakavimo (išplaukimo) vietose.

6. Valdymo per atstumą sistemos įrenginiai, nurodyti šio priedo 5 punkte, turi būti tokie, kurie leistų: išjungti ventiliacines sistemas, taip pat įrenginius, galinčius sukelti gaisrą, neleistų nutekėti lengvai užsidegantiems skysčiams ir dujoms, leistų valdyti priešgaisrines sistemas ir gaisro gesinimo įrenginius bei gręžinį.

7. Prevencijos priemonių plane nurodytose darbovietės, kurioje yra darbuotojų, vietose turi būti įrengta:

7.1. garsinių ir šviesos signalų perdavimo sistema, kuri prireikus perduotų pavojaus signalus į kiekvieną zoną, kur dirba darbuotojai;

7.2. garsinių signalų perdavimo sistema, kuri būtų gerai girdima visose vietose, kuriose yra įrenginiai ir dažnai yra darbuotojų;

7.3. ryšio su krantu ir avarinėmis tarnybomis sistema.

8. Šio priedo 7.1–7.3 punktuose nurodytos sistemos turi neatidėliotinai ir patikimai veikti įvykus avarijai. Be to, įvykus avarijai, privalo veikti garsinių signalų perdavimo sistema bei ryšio sistemos, kurioms energija tiekama ne nuo pagrindinio energijos šaltinio.

9. Sistemų, nurodytų šio priedo 7.1–7.3 punktuose, įrenginiai turi būti sumontuoti tokiose vietose, kad garsinius ir šviesos signalus galėtų girdėti ir pamatyti darbuotojai ir kad, įvykus avarijai, tokie įrenginiai nebūtų pažeisti.

10. Jei darbovietėse, kuriose paprastai darbuotojai nedirba, yra budėtojų ar kitų darbuotojų, būtina įrengti atitinkamas ryšio sistemas.

IV. SAUGIOS SUSIRINKIMO VIETOS, SUSIRINKUSIŲJŲ SĄRAŠAS, EVAKAVIMO IR GELBĖJIMO PRIEMONĖS BEI SAUGOS PRATYBOS

11. Saugios susirinkimo vietos ir susirinkusiųjų sąrašas turi atitikti šiuos reikalavimus:

11.1. būtina imtis prevencinių priemonių, kad susirinkimo ir evakavimo vietos būtų apsaugotos nuo karščio, dūmų, ir, kiek įmanoma, nuo sprogo padarinių. Evakavimo keliai į susirinkimo ir evakavimo vietas privalo būti be kliūčių. Šios priemonės turi užtikrinti ilgalaikę susirinkimo vietų apsaugą, kad prireikus būtų galima organizuoti ir vykdyti saugų evakavimą ir gelbėjimą;

11.2. prevencijos priemonių plane nurodytose susirinkimo arba evakavimo vietose turi būti įrengti valdymo prietaisai šio priedo 6 punkte nurodytiems valdymo per atstumą sistemos įrenginiams bei ryšio sistemai, skirtai susisiekti su krantu ir avarinėmis tarnybomis, įvykus avarijai, valdyti;

11.3. saugios susirinkimo ir evakavimo vietos turi būti lengvai pasiekiamos iš apgyvendinimo patalpų ir darbo zonų;

11.4. kiekvienoje susirinkimo vietoje būtina iškabinti šiai susirinkimo vietai priskirtų darbuotojų sąrašą;

11.5. būtina sudaryti darbuotojų, kuriems avarijų metu pavedamos specialios pareigos, sąrašą ir iškabinti jį darbovietėje. Rašytinėse darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose turi būti nurodytos konkrečios šių darbuotojų pareigos galimu avarijos atveju.

12. Darbuotojai turi būti apmokyti, kokių prevencinių priemonių reikia imtis įvykus avarijai. Be bendrojo mokymo, kaip elgtis įvykus avarijai, darbuotojai turi būti mokomi pagal darbovietės veiklos pobūdį atitinkančią programą, kuri yra sudedamoji prevencijos priemonių plano dalis (jo priedas).

13. Darbuotojus būtina apmokyti, įvykus avarijai, naudotis parinktomis ir parengtomis gelbėjimo ir gelbėjimosi priemonėmis, atsižvelgiant į darbovietės veiklos pobūdį atitinkančioje mokymo programoje nurodytus kriterijus.

14. Darbovietėse, kurios įrengtos jūroje, turi būti parinkta pakankamai priemonių, skirtų evakavimui bei tiesioginiam gelbėjimuisi į jūrą.

15. Darbovietėse, kurios įrengtos atviroje jūroje, būtina sudaryti avarinį gelbėjimo jūroje ir evakavimo iš darboviečių priemonių planą. Šiame plane, kuris yra sudedamoji prevencijos priemonių plano dalis (jo priedas), turi būti nurodyta galimybė pasinaudoti gelbėjimo valtimis ir malūnsparniais, nurodytas darbuotojų skaičius, telpantis į minėtas gelbėjimo priemones, bei šių priemonių parengimo gelbėjimo darbams laikas ir gelbėjimo darbų pradžia. Gelbėjimo valtys turi būti suprojektuotos ir įrengtos pagal evakavimo ir gelbėjimo reikalavimus.

16. Darbovietėse, kurios įrengtos jūroje, turimi gelbėjimo laivai (valtys), gelbėjimo plaustai, gelbėjimosi ratai ir liemenės turi atitikti šiuos reikalavimus:

16.1. privalo būti taip suprojektuoti, pagaminti ir parengti, kad užtikrintų galimybę gana ilgą laiką išlikti gyvybingam;

16.2. privalo būti pakankamai šių gelbėjimo ir gelbėjimosi priemonių, kad užtektų visiems, kuriems jų gali prireikti;

16.3. gelbėjimo ir gelbėjimosi priemonės privalo atitikti darbovietės veiklos pobūdį;

16.4. gelbėjimo ir gelbėjimosi priemonės privalo būti pagamintos iš tinkamų medžiagų, atsižvelgiant į jų gelbėjamąją paskirtį ir aplinkybes bei sąlygas, kurioms esant šios priemonės bus naudojamos ir laikomos naudoti;

16.5. gelbėjimo ir gelbėjimosi priemonės privalo būti ryškių ir iš aplinkos išsiskiriančių spalvų, jos turi būti aprūpintos prietaisais, kuriuos gelbėjimieji galėtų panaudoti, kad atkreiptų gelbėtojų dėmesį;

16.6. gelbėjimo ir gelbėjimosi priemonės turi būti paruoštos naudoti nedelsiant.

17. Darbovietėse, kurios įrengtos jūroje ir kuriose paprastai būna darbuotojų, reguliariai turi būti rengiamos saugos pratybos, kurių metu visi darbuotojai, kuriems buvo pavestos specifinės užduotys, susijusios su avarinių priemonių naudojimu, valdymu ar eksploatavimu, būtų išmokyti jas atlikti, atsižvelgiant į įmonės saugos ir sveikatos dokumente nustatytus kriterijus. Darbuotojai, jei reikia, turi būti mokomi teisingai naudotis šiomis priemonėmis, jas valdyti ir eksploatuoti. Visos per saugos pratybas naudotos avarinės priemonės patikrinamos, išvalomos ir, prireikus, pakartotinai įkraunamos ar pakeičiamos naujomis, o visi naudoti nešiojami prietaisai grąžinami į įprastą laikymo vietą, patikrinama, ar išsigelbėjimo valtys tinkamos naudoti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

V. SANITARINIAI ĮRENGINIAI

18. Reikalavimai, kurių reikia laikytis įrengiant persirengimo kambarius ir spinteles:

18.1. persirengimo kambariai turi būti įrengti darbuotojams, kurie privalo dėvėti darbo drabužius, ir ten, kur sveikatos arba etikos požiūriu jie negali persirengti kitoje patalpoje. Į persirengimo kambarius turi būti lengvai patenkama, jie turi būti pakankamai erdvūs ir su

įrengtomis sėdimosiomis vietomis;

18.2. persirengimo kambariai turi būti įrengti pagal Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus ir atsižvelgiant į darbo pobūdį. Kiekvienam darbuotojui turi būti skirta patikimai uždaroma drabužių spintelė. Jei to reikalauja aplinkybės (pvz., dirbant su kenksmingomis medžiagomis, nešvarumais, esant drėgmei), kasdieniniams ir darbo drabužiams turi būti įrengtos atskiros spintelės. Darbovietėse turi būti įrengtos vietos drabužiams išdžiovinti;

18.3. moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri persirengimo kambariai arba jiems turi būti sudaryta galimybė tuo pačiu persirengimo kambariu naudotis skirtingu metu;

18.4. jei persirengimo kambariai, nurodyti šio priedo 18.1 punkte, nereikalingi, tai kiekvienam darbuotojui turi būti įrengta drabužių spintelė.

19. Reikalavimai, kurių reikia laikytis įrengiant dušus ir prausyklas bei tualetus ir praustuves:

19.1. be patogumų, įrengtų apgyvendinimo patalpose, jei reikia, šalia darbo vietų būtina įrengti dušus ir prausyklas, atitinkančius Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus;

19.2. be patogumų, įrengtų apgyvendinimo patalpose, jei reikia, šalia darbo vietų būtina įrengti reikiamą kiekį tualetų ir praustuvių, atitinkančių Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus. Moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri tualetai arba tam tikrais atvejais turi būti sudaryta galimybė tais pačiais tualetais naudotis atskirai.

VI. PIRMOSIOS PAGALBOS IR MEDICINOS PAGALBOS PATALPOS BEI PRIEMONĖS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

20. Pirmosios pagalbos ir medicinos pagalbos patalpos bei priemonės turi atitikti šiuos reikalavimus:

20.1. atsižvelgiant į darbuotojų skaičių ir veiklos pobūdį, turi būti įrengtos viena ar kelios pirmosios pagalbos patalpos;

20.2. medicinos pagalbai suteikti atsižvelgiant į aplinkybes, kur reikia gydytojo nurodymu, įrengiamos medicinos pagalbos patalpos, aprūpintos reikiama įranga, prietaisais ir vaistais, bei užtikrinama, kad dirbtų pakankamai specialistų. Pirmosios pagalbos ir medicinos pagalbos patalpos turi būti pažymėtos pagal Saugos ir sveikatos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų reikalavimus;

20.3. reikiamų pirmosios pagalbos priemonių turi būti visose vietose, kuriose jų gali prireikti, atsižvelgiant į darbo sąlygas. Pirmosios pagalbos priemonės turi būti lengvai pasiekiamos ir pažymėtos pagal Saugos ir sveikatos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

VII. APGYVENDINIMO PATALPOS

21. Jei reikia dėl darbų pobūdžio, apimties ir trukmės, būtina aprūpinti darbuotojus apgyvendinimo patalpomis, kurios turi atitikti šiuos reikalavimus:

21.1. remiantis profesinės rizikos vertinimo rezultatais, darbuotojų apgyvendinimo patalpose turi būti užtikrinta apsauga nuo sprogimo padarinių, dūmų ir dujų įsiskverbimo bei nuo gaisro kilimo ir išplitimo;

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

21.2. darbuotojų apgyvendinimo patalpose turi būti įrengtas tinkamas vėdinimas, šildymas, apšvietimas. Kiekvieno aukšto patalpose turi būti ne mažiau kaip 2 atskiri išėjimai į evakavimo kelius;

21.3. darbuotojų apgyvendinimo patalpose turi būti užtikrinta apsauga nuo triukšmo, kvapų,

dūmų iš kitų zonų bei atmosferos veiksnių, jei jie gali pakenkti sveikatai. Darbuotojų apgyvendinimo patalpos turi būti įrengtos atskirai nuo darbo vietų ir pavojingų zonų.

22. Šiose patalpose turi būti pakankamai lovų arba gultų numatomiems apgyvendinti darbuotojams. Kiekvienoje miegoti skirtoje patalpoje turi būti pakankamai vietos drabužiams susidėti. Moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri miegamieji.

23. Apgyvendinimo patalpose turi būti pakankamai dušų ir prausyklų su tiekiamu karštu ir šaltu vandeniu. Moterims ir vyrams būtina įrengti atskirus dušų kambarius arba sudaryti galimybę jiems atskirai naudotis dušų kambariais. Dušų kambariai turi būti pakankamai dideli, kad kiekvienas darbuotojas galėtų be kliūčių praustis pagal higienos reikalavimus.

24. Atsižvelgiant į darbuotojų skaičių ir darbo pobūdį, apgyvendinimo patalpose būtina įrengti pakankamai tualetų ir praustuvų. Moterims ir vyrams būtina įrengti atskirus tualetus arba suteikti galimybę tais pačiais tualetais naudotis atskirai. Apgyvendinimo patalpas ir jose esančius įrenginius reikia prižiūrėti taip, kad jie atitiktų higienos patalpų įrengimo reikalavimus.

VIII. SRAIGTASPARNIŲ NAUDOJIMAS

25. Sraigtasparnių tūpimo aikštelės darbovietėse turi būti pakankamai erdvios, kad sraigtasparniai galėtų nekliudomai nutūpti, ir tinkamai išdėstytos, kad ir didžiausias nusileidžiantis sraigtasparnis pačiomis sunkiausiomis aplinkybėmis galėtų dalyvauti gelbėjimo operacijoje. Sraigtasparnių tūpimo aikštelė turi būti suprojektuota ir įrengta taip, kad atitiktų panaudojimo tikslą.

26. Šalia sraigtasparnių tūpimo aikštelės turi būti įrengta ir laikoma įranga, reikalinga naudoti įvykus sraigtasparnio avarijai.

27. Sraigtasparniui judant virš darbovietės įrenginių patalpų, kuriose nuolat būna darbuotojų, sraigtasparnio tūpimo aikštelėje turi būti pakankamai apmokytų avariniais atvejais elgtis darbuotojų.

IX. ĮRENGINIŲ MONTAVIMAS JŪROJE, JŲ SAUGA IR STABILUMAS

28. Būtina taikyti reikiamas prevencines priemones, kad, montuojant naudingųjų iškasenų gavybos mechaniniais gręžiniais įrenginius, būtų užtikrinta darbuotojų sauga ir sveikata šiuos įrenginius montuojant jūroje.

29. Parengiamieji įrenginių montavimo jūroje darbai turi būti atliekami taip, kad būtų užtikrinama įrenginių sauga ir stabilumas.

30. Montuojant naudojami įrenginiai ir montavimo darbų atlikimo būdai turi būti tokie, kad rizika darbovietėse darbuotojams tiek įprastomis sąlygomis, tiek avariniais atvejais būtų minimali.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104/D1-186

SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS ATVIRAIS IR POŽEMINIAIS KASINIAIS ĮMONĖSE

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimai naudingųjų iškasenų gavybos atviris ir požeminiais kasiniais įmonėse (toliau – reikalavimai) parengti vadovaujantis 1992 m. gruodžio 3 d. Tarybos direktyvos 92/104/EEB dėl būtinausių darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos gerinimo reikalavimų, taikomų naudingųjų iškasenų antžeminės ir požeminės gavybos įmonėse (dvyliktoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje), nuostatomis.

2. Reikalavimai nustato būtinausius darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, taikomus įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose (toliau – įmonės), išgaunančiose naudingąsias iškasenas atviris ir požeminiais kasiniais, išskyrus įmonėse, išgaunančiose naudingąsias iškasenas mechaniniais gręžiniais.

3. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo (Žin., 2003, Nr. [70-3170](#)) (toliau – Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas) reikalavimai taikomi naudingųjų iškasenų gavybos atviris ir požeminiais kasiniais įmonėse, įvertinant būtinausius ir/ar specifines šių reikalavimų nuostatas. Įmonės kolektyvinėse sutartyse gali būti nustatytos papildomos ir palankesnės saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų sudarymo darbuotojams nuostatos.

II. SĄVOKOS

4. Reikalavimuose naudojamos sąvokos:

Darbovietė – teritorija, skirta darbo vietoms, kuriose vykdomi tiesioginiai ir pagalbiniai naudingųjų iškasenų gavybos atviris ir požeminiais kasiniais darbai, bei įrenginiams, sąvartoms ir kitiems kasybos atliekų įrenginiams, patalpoms, kuriomis darbuotojai naudojami darbo metu, įrengti.

Įmonės saugos ir sveikatos dokumentas – naudingųjų iškasenų gavybos atviris ir požeminiais kasiniais įmonės dokumentas, kuriame nurodomi esami ir galimi rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai veiksniai ir prevencinės priemonės tiems veiksniams šalinti ir/ar mažinti iki teisės aktais nustatytų leidžiamų dydžių.

Nudingųjų iškasenų gavybos atviris ir požeminiais kasiniais įmonės – visos įmonės, į kurių veiklą įeina naudingųjų iškasenų atviris ir požeminiais kasiniais gavyba ir/ar paieška ir žvalgyba, siekiant vykdyti naudingųjų iškasenų gavybą, ir/ar išgautos žaliavos paruošimas parduoti, išskyrus darbus, susijusius su šios žaliavos tolesniu perdirbimu.

5. Kitos šių reikalavimų sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos darbo kodekso, Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo bei kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

III. BENDROSIOS DARBDAVIŲ PAREIGOS

6. Darbdaviui atstovaujantis asmuo (toliau – įmonės vadovas) ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas naudingųjų iškasenų gavybos atviris ir požeminiais kasiniais darbovietėse ir organizuojant darbus, imasi priemonių, kad:

6.1. darbovietės būtų suprojektuotos, pastatytos, pradėtos naudoti, naudojamos ir prižiūrimos taip, kad darbuotojas galėtų atlikti jam pavestus darbus, nepakenkdamas savo bei kitų darbuotojų saugai ir sveikatai. Naudingųjų iškasenų gavybos, sąvartų įrengimo, kasybos atliekų įrenginių formavimo ir priežiūros darbai gali būti vykdomi tik pagal patvirtintą žemės gelmių naudojimo planą, nurodytą Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 14 straipsnyje;

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

6.2. eksploatuojamų darboviečių, kai jose yra darbuotojų, priežiūrai būtų paskirtas atsakingas asmuo;

6.3. darbai, susiję su ypatinga rizika, būtų patikėti tik reikiamą kvalifikaciją turintiems ir įmonėje nustatyta tvarka apmokytiems ir instruktuotiems darbuotojams;

6.4. darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos būtų parengtos taip, kad jos būtų lengvai suvokiamos darbuotojams ir parašytos lietuvių kalba ir, esant reikalui, kita jiems suprantama kalba;

6.5. būtų įrengtos teisės aktų reikalavimus atitinkančios pirmosios medicinos pagalbos patalpos;

6.6. periodiškai būtų rengiami darbuotojų saugos ir sveikatos mokymai ir pratybos.

7. Įmonės vadovas, laikydamasis Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“, nustatytos tvarkos, vadovaudamasis šiais reikalavimais ir kitais darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktais, privalo organizuoti profesinės rizikos vertinimą, kad būtų ištirti, įvertinti esami ir galimi rizikos saugai ir sveikatai veiksniai, parengti Įmonės saugos ir sveikatos dokumentą bei, prireikus, Profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

8. Įmonės saugos ir sveikatos dokumente turi būti nurodyti duomenys, charakterizuojantys profesinę riziką, tokie kaip įmonės naudojamų įrenginių atitiktis darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimams, atliekant rizikos vertinimą nustatyti ir įvertinti įmonėje esantys darbuotojų sveikatai kenksmingi ir / ar pavojingi veiksniai (nurodytos darbo vietos, kuriose yra arba galima rizika būti traumotam ir / ar paveiktam darbo aplinkos veiksnių) ir kiti duomenys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

9. Profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių plane turi būti nurodytos prevencinės priemonės įmonėje nustatytiems rizikos veiksniams šalinti ir / ar mažinti iki teisės aktuose nustatytų leidžiamų dydžių.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

10. Įmonės saugos ir sveikatos dokumentas turi būti pradamas pildyti prieš pradėdamas naudingųjų iškasenų gavybos atvirais ir požeminiais kasiniais darbus bei peržiūrėtas ir papildytas (patikslintas), jei darbovietėje įvyksta esminių pokyčių, ji modernizuojama ir pertvarkoma.

Jei būtina, papildomas (patikslinamas) ir Profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

11. Du ir daugiau darbdavių, atlikdami darbus toje pačioje darbovietėje, organizuoja darbą taip, kad būtų garantuota visų darbuotojų sauga ir sveikata, neatsižvelgiant į tai, kurio darbdavio žinioje darbuotojas dirba. Įmonės vadovas, kurio vadovaujamoje įmonėje atliekami darbai, koordinuoja visų prevencinių priemonių, susijusių su darbuotojų sauga ir sveikata, įgyvendinimą ir prevencijos priemonių plane nurodo tokio koordinavimo tvarką.

12. Darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių koordinavimas neatleidžia darbdavio nuo atsakomybės už darbuotojų saugą ir sveikatą.

13. Apie įmonėje įvykusią avariją įmonės vadovas arba darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai nedelsdamas praneša atitinkamai apskrities viršininko administracijai, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos. Apie sunkius nelaimingus atsitikimus darbe, apie nelaimingus atsitikimus darbe, dėl kurių nukentėjęs darbuotojas mirė, taip pat apie tai, kad darbuotojas darbe mirė dėl ligos, nesusijusios su darbu, įmonės vadovas arba darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai nedelsdamas telefonu, elektroniniu paštu ar faksu praneša atitinkamos apylinkės prokuratūrai ir Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui, kaip nurodyta Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 1118 (Žin., 2004, Nr. [136-4945](#)).

14. Įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai, atsižvelgdamas į darbo pobūdį, įgyvendina prevencines priemones, kad būtų laiku pastebėtas ir likviduotas gaisro išiliepsnojimas, jo plitimas ir galimas sprogimas, taip pat kad būtų neleista susiformuoti sprogiai ir/ar sveikatai pavojingai aplinkai. Tokie veiksmai ir priemonės nurodomi prevencijos priemonių plane.

15. Įvertinant veiklos pobūdį ir jos esamą ir galimą riziką darbuotojų saugai ir sveikatai, įmonėje turi būti tinkamai įrengti evakavimo išėjimai, parengtos darbuotojų gelbėjimosi ir darbuotojų gelbėjimo priemonės.

16. Įmonėje turi būti įrengtos reikiamos ryšių, išpėjimo ir pranešimo apie pavojų sistemos, sudarančios sąlygas, atsiradus būtinybei, nedelsiant organizuoti skubią medicinos pagalbą, darbuotojų evakavimą, darbuotojų gelbėjimąsi ir gelbėjimo darbus.

17. Įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai, įgyvendindamas darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, imasi priemonių, kad darbuotojai, įsidarbindami ir darbo metu, ir bet kurios kitos įmonės darbuotojai, dirbantys jo įmonėje, taip pat darbuotojų atstovai jiems suprantama kalba gautų visapusišką informaciją apie prevencines priemones, kurių reikės imtis darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbovietėse užtikrinti, ypač apie priemones, užtikrinančias šių reikalavimų 6-16 punktų įgyvendinimą.

18. Įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai organizuoja privalomus darbuotojų sveikatos patikrinimus, kaip tai nustatyta Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo ir kitų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų.

19. Įmonės vadovo nustatyta tvarka darbdavio įgalioti asmenys darbuotojų saugai ir sveikatai privalo informuoti darbuotojus ir su jais konsultuotis įgyvendindami šiuos reikalavimus (planuodami ir įgyvendindami prevencines priemones).

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Įmonės, išgaunančios naudingąsias iškasenas atvirais ir požeminiais kasiniais privalo atitikti reikalavimų 1 priede nustatytus bendruosius saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus.

Įmonės, išgaunančios naudingąsias iškasenas atvirais kasiniais, privalo atitikti reikalavimų 2 priede nustatytus specialiuosius saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus.

Įmonės, išgaunančios naudingąsias iškasenas požeminiais kasiniais, privalo atitikti reikalavimų 3 priede nustatytus specialiuosius saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimus.

21. Veikiančiose, modernizuojamose, pertvarkomose bei naujai steigiamose naudingųjų iškasenų gavybos atvirais ir požeminiais kasiniais įmonėse privalo būti imamasi reikiamų priemonių, siekiant užtikrinti, kad tokios įmonės atitiktų šių reikalavimų nuostatas.

22. Valstybinė darbo inspekcija ir kitos valstybės kontrolės įstaigos pagal kompetenciją vykdo šių reikalavimų laikymosi kontrolę įmonėse ir konsultuoja jų taikymo klausimais.

Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų
įrengimo reikalavimų naudingųjų iškasenų
gavybos atvira ir požeminiais kasiniais
įmonėse
I priedas

BENDRIEJI SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS ATVIRAIS IR POŽEMINIAIS KASINIAIS ĮMONĖSE

I. DARBOVIETIŲ ĮRENGIMAS, DARBŲ ORGANIZAVIMAS IR PRIEŽIŪRA

1. Darbovietės turi būti įrengtos laikantis šių reikalavimų:

1.1. darbovietės turi būti įrengtos taip, kad jose būtų užtikrinta darbuotojų apsauga nuo visų galimų rizikos veiksnių. Darbovietės turi būti tvarkingos, o pavojingos medžiagos ar kitos nuosėdos turi būti pašalintos arba kontroliuojamos, kad nekeltų pavojaus darbuotojų saugai ir sveikatai;

1.2. darbo vietos privalo būti suprojektuotos ir įrengtos pagal ergonomikos reikalavimus, atitinkančius darbuotojų darbo ar veiklos pobūdį;

1.3. darbo vietose, kuriose dirba pavieniai darbuotojai, privalo būti įrengtos stebėjimo ar ryšių priemonės.

2. Kiekvienoje darbovietėje įmonės vadovas paskiria darbdavio įgaliotą asmenį darbuotojų saugai ir sveikatai, atsakingą už prevencinių priemonių įgyvendinimo koordinavimą įmonėje, ir Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. A1-266/V-575 „Dėl Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka įmonėje steigia darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą. Įmonės vadovas gali neskirti darbdavio įgalioto asmens darbuotojų saugai ir sveikatai ir gali nesteigti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos, jeigu jis pats vykdo įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas ir, kaip nustatyta Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendruosiuose nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“, yra apmokytas bei atestuotas ir įmonės darbuotojų skaičius neviršija 9.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

3. Siekiant užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą, visus darbovietėje vykdomus darbus turi prižiūrėti įmonės vadovas ar darbdavio įgalioti asmenys darbuotojų saugai ir sveikatai, kurių kompetenciją darbuotojų saugos ir sveikatos srityje, atsižvelgdamas į šiuos reikalavimus, nustato įmonės vadovas.

Prevencijos priemonių plane nurodytas darbo vietas įmonės vadovas ar darbdavio įgalioti asmenys darbuotojų saugai ir sveikatai privalo aplankyti mažiausiai kartą per pamainą.

4. Įmonės darbuotojų kvalifikacija turi atitikti jų darbo pobūdį, darbo sudėtingumą.

5. Kiekvienas į įmonę priimtas darbuotojas negali pradėti dirbti jam pavesto darbo ar darbų, jeigu jis neinstrukuotas saugiai dirbti jam pavestą darbą. Darbuotojai privalo būti instrukuojami pakeitus darbo organizavimą, pradėjus naudoti naujas ar modernizuotas darbo priemones, pradėjus naudoti naujas technologijas, pakeitus ar priėmus naujus įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos vietinius (lokalinius) teisės aktus.

Kai darbuotojui nepakanka profesinių įgūdžių arba instruktavimo metu suteiktų žinių, kad galėtų saugiai dirbti ir nebūtų pakenkta jo sveikatai, įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai organizuoja darbuotojo mokymą darbo vietoje, įmonėje ar mokymo įstaigose, kurios vykdo mokymą vadovaudamosi Mokymo ir atestavimo

darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais.

6. Įmonėje privalo būti parengtos rašytinės darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos, kaip užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą bei kaip saugiai naudotis įrenginiais. Instrukcijose turi būti pateikta informacija, kaip naudotis gelbėjimo įrenginiais, bei apie veiksmus, kurių reikės imtis įvykus avarijai darbovietėje ar šalia jos. Rengiant rašytines instrukcijas vadovaujamosi Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-240 „Dėl Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

7. Atsižvelgiant į darbo pobūdį ir rizikos veiksnius, parengiami saugūs darbo ar darbų atlikimo metodai, kurie aprašomi įmonėje nustatyta tvarka darbų ar technologinių procesų aprašymuose ir darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose.

8. Tuo atveju, kai rizikos vertinimo metu nustatyta, kad, dirbant tam tikrus darbus ar tam tikrose darbo vietose yra arba galima rizika darbuotojų saugai ir sveikatai arba dirbant darbus, kurie paprastai nėra pavojingi, bet vyksta tuo pačiu metu su kitais darbais ir gali kelti riziką, būtina taikyti leidimų dirbti tokius darbus sistemą. Leidimuose nurodomos būtinos sąlygos ir darbuotojų saugos ir sveikatos priemonės, kurių būtina laikytis prieš pradėdant darbą, jį dirbant ir užbaigus. Leidimus išduoda įmonės vadovo paskirtas asmuo. Tokių darbų organizavimo ir leidimų išdavimo tvarką įmonėje nustato įmonės vadovas.

9. Įmonės vadovas, siekdamas įgyvendinti darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas ir užtikrinti šių reikalavimų laikymąsi, paveda darbdavio įgaliotiems asmenims darbuotojų saugai ir sveikatai reguliariai tikrinti priemonių, skirtų darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti, įgyvendinimą.

II. MECHANINIAI IR ELEKTROS ĮRENGINIAI BEI PRIETAISAI

10. Mechaniniai ir elektros įrenginiai bei prietaisai turi atitikti šiuos reikalavimus:

10.1. mechaniniai ir elektros įrenginiai bei prietaisai (toliau – įrenginiai) turi būti parenkami, montuojami, pradėdami naudoti, naudojami ir prižiūrimi atsižvelgiant į šių reikalavimų, Techninio reglamento „Mašinų sauga“, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. [23-601](#)), nustatytus privalomuosius saugos reikalavimus, Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 102 (Žin., 2000, Nr. [3-88](#)), ir kitų teisės aktų nuostatas;

10.2. jeigu įrenginiai yra išdėstyti zonoje, kurioje gali užsidegti dujos, garai arba lakieji skysčiai, ir dėl to kyla arba gali kilti gaisro ar sprogimo rizika, jie turi būti pritaikyti naudoti tokioje zonoje. Tokiose zonose esančiuose įrenginiuose turi būti sumontuoti specialūs saugos įtaisai, signalizuojantys apie galinčias užsidegti ar sprogti dujas, garus arba lakiuosius skysčius. Vietose, kur gali susidaryti sprogi aplinka, naudojami tik tokie įrenginiai, kurie atitinka privalomuosius saugos reikalavimus, nustatytus Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogioje aplinkoje, techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 432 (Žin., 2000, Nr. [7-198](#); 2002, Nr. [56-2279](#));

10.3. jei reikia, įrenginiuose turi būti sumontuoti reikiami saugos įtaisai, kurie įrenginių gedimų atvejais apie tai signalizuoja, atjungia kitus įrenginius;

10.4. mechaniniai įrenginiai privalo būti pakankamai tvirti, nesugadinti ir atitikti paskirtį. Elektros įrenginiai privalo būti reikiamo dydžio, galingumo ir atitikti paskirtį. Įrenginiai privalo būti sumontuoti ir apsaugoti taip, kad atitiktų privalomuosius saugos reikalavimus ir, naudojant pagal paskirtį, nekeltų pavojaus.

III. ĮRENGINIŲ PRIEŽIŪRA

11. Įmonėje turi būti sudarytas įrenginių nuolatinės priežiūros, techninės būklės tikrinimo ir prireikus bandymų planas, parengtas įvertinant įrenginio gamintojo dokumentacijoje nurodytas rekomendacijas dėl techninės būklės tikrinimo ir konkrečias įrenginio naudojimo sąlygas. Įrenginių techninės būklės tikrinimus, nuolatinę priežiūrą, bandymus turi atlikti kvalifikuoti asmenys. Nuolatinės priežiūros, techninės būklės tikrinimo ir bandymo duomenys privalo būti įmonės vadovo nustatyta tvarka registruojami ir saugomi.

12. Specialūs saugos įrenginiai turi būti prižiūrimi taip, kad visada būtų tvarkingi ir tinkami naudoti. Šie įrenginiai prižiūrimi, kaip nustatyta šių įrenginių gamintojo dokumentacijoje, pateiktoje su įrenginiu.

IV. APSAUGA NUO SPROGIMO RIZIKOS, KENKSMINGOS APLINKOS IR GAISRO PAVOJAUS

13. Būtina nustatyti aplinkoje esančias kenksmingas ir/ar galinčias sprogti medžiagas bei išmatuoti jų koncentracijas.

14. Prevencijos priemonių plane nurodytose vietose būtina įrengti kontrolės prietaisus, kurie nustatytose vietose automatiškai ir nuolat matuotų dujų koncentraciją, taip pat įrengti automatines signalizacijos sistemas ir įtaisus, automatiškai išjungiančius elektros energijos maitinimą elektros įrenginiams ir vidaus degimo variklius. Automatinių matavimų duomenys privalo būti saugomi įmonės vadovo nustatyta tvarka.

15. Zonose, kuriose kyla gaisro ar sprogimo pavojus, naudoti atvirą ugnį, atlikti bet kokią darbą, galintį sukelti gaisrą, išskyrus tais atvejais, kai imamas reikiamų darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių, neleidžiančių kilti gaisrui ar sprogimui, yra draudžiama. Šiose zonose rūkyti yra draudžiama.

16. Siekiant apsisaugoti nuo sprogimo rizikos, reikia laikytis šių reikalavimų:

16.1. būtina įgyvendinti reikiamas prevencines priemones, neleidžiančias susidaryti ir kauptis sprogiams aplinkai;

16.2. zonose, kuriose gali susidaryti sprogi aplinka, būtina imtis reikiamų prevencinių priemonių, neleidžiančių tokiai aplinkai užsiliepsnoti;

16.3. būtina sudaryti ir įgyvendinti apsaugos nuo sprogimo priemonių planą, kuriame turi būti nurodyta įrengti perspėjimo ir apsaugos nuo sprogimo įrenginius ir įgyvendinti kitas prevencines priemones, skirtas sprogimui išvengti.

17. Siekiant apsisaugoti nuo kenksmingos aplinkos, reikia laikytis šių reikalavimų:

17.1. jei atmosferoje kaupiasi ar gali susikaupti kenksmingos medžiagos, turi būti naudojami įrenginiai, kurie jas nukensmintų arba pašalintų, arba išsklaidytų tokių medžiagų sancaupą jų susidarymo vietoje. Kenksmingų medžiagų šalinimo sistema turi būti tokia, kad sugebėtų išsklaidyti kenksmingas medžiagas taip, kad jų koncentracijos darbo aplinkos ore nekeltų rizikos darbuotojų sveikatai;

17.2. zonose, kuriose kenksmingos atmosferos medžiagos gali kenkti darbuotojų sveikatai, turi būti pakankamai tinkamų kvėpavimo takų apsaugos ir gaivinimo priemonių. Darbuotojai turi būti apmokyti naudotis tokiais priemonėmis. Šios priemonės turi būti laikomos, valomos, techniškai prižiūrimos, esant reikalui, dezinfekuojamos, aprūpinamos atsarginėmis dalimis priemonės gamintojo pateiktoje instrukcijoje nustatyta tvarka;

17.3. jei atmosferoje yra ar gali atsirasti nuodingųjų dujų, būtina parengti apsaugos nuo nuodingųjų dujų planą, kuriame būtų išsamiai aprašytos naudojamos prevencinės priemonės.

18. Siekiant apsisaugoti nuo gaisro pavojaus, reikia laikytis šių reikalavimų:

18.1. projektuojant, statant, įrengiant, pradedant naudoti, naudojant ir prižiūrint darbovietes, būtina imtis prevencinių priemonių, neleidžiančių kilti ir išplisti gaisrui įmonės saugos ir sveikatos dokumente nurodytose vietose, kuriose galimas užsidegimas. Kilus gaisrui, reikia būti pasirėngus greitai ir veiksmingai jį užgesinti;

Punkto pakeitimai:

18.2. darbovietės turi būti aprūpintos tinkamais gaisro gesinimo įrenginiais ir, kur reikia, gaisro detektoriais bei signalizacijos sistemomis;

18.3. neautomatiniai gaisro gesinimo įrenginiai turi būti lengvai pasiekiami, paprasti naudoti ir apsaugoti nuo sugadinimo;

18.4. būtina parengti veiksmų kilus gaisrui priemonių planą, kuriame būtų nurodytos prevencinės priemonės, kurių reikės imtis darbovietėje, remiantis šių reikalavimų 6-16 punktų nuostatomis, siekiant apsaugoti nuo gaisro, jį atpažinti, užkirsti kelią jam kilti ir išplisti;

18.5. gaisro gesinimo įrenginiai turi būti pažymėti taip, kaip to reikalauja Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95 (Žin., 1999, Nr. [104-3014](#)). Ženkilai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

19. Darbus, susijusius su sprogstamųjų medžiagų ir preparatų sandėliavimu, transportavimu ir naudojimu, turi atlikti darbuotojai, apmokyti ir atestuoti Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų nustatyta tvarka bei instrukuoti saugiai dirbti. Tokie darbai turi būti organizuojami taip, kad nekeltų rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai.

V. JUDĖJIMO KELIAI IR PAVOJINGOS ZONOS

20. Judėjimo keliai turi atitikti šiuos reikalavimus:

20.1. turi būti sudarytos sąlygos darbovietę pasiekti be pavojaus ir greitai, įvykus avarijai – ją saugiai palikti;

20.2. judėjimo keliai, taip pat laiptai, pritvirtintos kopėčios, krovimo aikštelės bei platformos, turi būti tokių matmenų ir išdėstyti taip, kad pėstiesiems ir transporto priemonėms būtų galima saugiai judėti ir nekeltų pavojaus darbuotojams, esantiems šalia šių judėjimo kelių;

20.3. pėsčiųjų judėjimo ir/ar krovinių gabenimo kelių matmenys turi būti nustatomi atsižvelgiant į potencialių naudotojų skaičių ir įmonės transporto rūšį. Jei judėjimo keliai skirti transporto priemonėms, turi būti paliekamas pakankamai saugus tarpas pėstiesiems praeiti;

20.4. tarp transporto priemonių judėjimo kelių ir durų, vartų, pėsčiųjų perėjų, koridorių bei laiptinių turi būti palikti saugūs tarpai praeiti;

20.5. judėjimo ir privažiavimo kelių ribos turi būti ryškiai pažymėtos;

20.6. jeigu į darbovietes įvažiuoja kelių transporto priemonės, darbovietės teritorijoje eismas turi vykti pagal kelių eismo taisykles.

21. Jei darbovietėse yra pavojingų zonų, kuriose dėl darbo pobūdžio gali kilti rizika nukristi darbuotojui ar daiktui, įėjimuose į tokias zonas turi būti įrengti įtaisai, kad į tas zonas nepatektų pašaliniai darbuotojai. Į tokias zonas įeiti leidžiama tik įmonės vadovo nustatyta tvarka ir naudojant reikiamas saugos priemones. Pavojingos zonos turi būti ryškiai pažymėtos.

VI. DARBOVIETĖS LAUKE

22. Darbovietės lauke turi atitikti šiuos reikalavimus:

22.1. darbo vietos, judėjimo keliai ir kitos vietos arba įrenginiai, esantys lauke, kur darbuotojai dirba arba gali būti darbo metu, turi būti įrengti taip, kad būtų užtikrintas pėsčiųjų ir transporto priemonių saugus eismas;

22.2. darbovietėse, esančiose lauke, turi būti įrengtas dirbtinis apšvietimas, jei nepakanka dienos šviesos;

22.3. darbo vietos lauke, kiek įmanoma, turi būti įrengtos taip, kad darbuotojai:

22.3.1. būtų apsaugoti nuo atšiauraus klimato ir, jei reikia, nuo krentančių daiktų;

22.3.2. nebūtų veikiami kenksmingų aplinkos veiksnių (triukšmo, dujų, garų ar dulkių);

22.3.3. kilus pavojui, galėtų greitai palikti savo darbo vietas arba skubiai sulaukti pagalbos;

22.3.4. negalėtų paslysti ar pargriūti.

VII. EVAKAVIMO KELIAI IR IŠĖJIMAI

23. Evakavimo keliai ir išėjimai turi atitikti šiuos reikalavimus:

23.1. kilus pavojui, darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai evakuotis iš visų darbo vietų;

23.2. evakavimo keliai ir išėjimai privalo būti laisvi ir turi tiesiai vesti į lauką arba saugią zoną, saugią susirinkimo ar saugią evakavimo vietą;

23.3. projektuojant evakavimo kelius ir išėjimus, jų skaičius, išdėstymas ir matmenys nustatomi, atsižvelgiant į darboviečių paskirtį, dydį, įrenginius bei didžiausią galimą darbuotojų skaičių;

23.4. evakavimo kelių ir išėjimų durys turi atsidaryti į išorę arba, jei tai neįmanoma, turi būti įrengtos stumdomos durys. Evakavimo kelių ir išėjimų durys turi būti įrengtos ir atidaromos taip, kad, kilus pavojui, kiekvienas darbuotojas galėtų lengvai ir skubiai jas atidaryti;

23.5. evakavimo kelių ir išėjimų durys negali būti užrakintos. Siekiant, kad evakavimo keliais, išėjimais, judėjimo keliais ir durimis, vedančiomis link jų, nekliudomai būtų galima pasinaudoti bet kuriuo metu, neleidžiama jų užstatyti daiktais;

23.6. evakavimo keliuose ir išėjimuose turi būti įrengtas reikiamo intensyvumo avarinis apšvietimas, jeigu, įvykus gedimui, išsijungtų darbovietės apšvietimas;

23.7. evakavimo keliai ir išėjimai turi būti pažymėti taip, kaip to reikalauja Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai.

VIII. EVAKAVIMO IR GELBĖJIMO PRIEMONĖS BEI SAUGOS PRATYBOS

24. Darbuotojai turi būti apmokyti, kokių prevencinių priemonių imtis įvykus avarijai.

25. Gelbėjimo įrenginiai turi būti parengti naudotis ir laikomi tinkamose, lengvai prieinamose vietose bei turi būti pažymėti taip, kaip to reikalauja Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai.

26. Darbovietėse, kuriose paprastai yra darbuotojų, įmonės vadovas reguliariai rengia saugos pratybas. Tokių pratybų tikslas yra išmokyti darbuotojus, kuriems buvo pavestos specifinės užduotys, kaip naudotis avarinėmis priemonėmis, jas valdyti įvykus avarijai, ir patikrinti jų žinias bei įgūdžius. Prireikus darbuotojai turi būti mokomi teisingai naudotis šiomis priemonėmis, jas valdyti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

IX. PIRMOSIOS PAGALBOS PATALPOS IR PRIEMONĖS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [AI-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

27. Pirmosios pagalbos patalpos ir priemonės turi atitikti šiuos reikalavimus:

27.1. reikiamų pirmosios pagalbos priemonių turi būti visose vietose, kuriose jų gali prireikti, atsižvelgiant į darbo sąlygas ir darbo pobūdį. Šios priemonės ir jų laikymo vietos turi būti atitinkamai pažymėtos ir lengvai pasiekiamos;

27.2. atsižvelgiant į darbovietės dydį, atliekamų darbų pobūdį, darbuotojų skaičių, įmonėje įvykstančių nelaimingų atsitikimų dažnumą, būtina įrengti vieną ar kelias pirmosios pagalbos patalpas. Pirmosios pagalbos patalpose matomose vietose turi būti pakabintos pirmosios pagalbos teikimo instrukcijos, kaip elgtis įvykus nelaimingiems atsitikimams darbe;

27.3. pirmosios pagalbos patalpose turi būti reikalingų pirmosios pagalbos įrenginių ir priemonių, į patalpas turi būti lengvai patenkama su neštuvais. Šios patalpos turi būti pažymėtos ir šių patalpų vieta darbovietėje turi būti nurodyta rodyklėmis, kaip tai nurodyta Saugos ir sveikatos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose;

27.4. atsižvelgdamas į įmonės veiklos ypatumus ir darbuotojų skaičių, įmonės vadovas ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai paskiria reikiamą skaičių darbuotojų ir organizuoja periodišką jų apmokymą, kaip naudotis pirmosios pagalbos priemonėmis.

X. NATŪRALUS IR DIRBTINIS APŠVIETIMAS

28. Natūralus ir dirbtinis apšvietimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

28.1. atsižvelgiant į darbo pobūdį, darbovietėse turi būti įrengtas darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus atitinkantis apšvietimas;

28.2. darbovietės turi būti kiek įmanoma geriau apšviestos natūralia šviesa ir, atsižvelgiant į klimato sąlygas, turi būti įrengtas dirbtinis apšvietimas;

28.3. darbo patalpų ir koridorių apšvietimas turi būti įrengtas taip, kad dirbtinio apšvietimo instaliacija nekeltų darbuotojams nelaimingų atsitikimų darbe rizikos;

28.4. darbovietėse, kuriose, sugedus dirbtiniam apšvietimui, darbuotojams kyla rizika, turi būti įrengtas tokio paties intensyvumo avarinis apšvietimas. Kur to padaryti neįmanoma, darbuotojus reikia aprūpinti asmeninėmis lempomis.

XI. SANITARINIAI ĮRENGINIAI

29. Reikalavimai, kurių reikia laikytis įrengiant persirengimo kambarius ir spinteles:

29.1. persirengimo kambariai turi būti įrengti darbuotojams, kurie privalo dėvėti darbo drabužius, ir ten, kur sveikatos arba etikos požiūriu jie negali persirengti kitoje patalpoje. Į persirengimo kambarius turi būti lengvai patenkama, jie turi būti pakankamai erdvūs ir su įrengtomis sėdimosiomis vietomis;

29.2. persirengimo kambariai turi būti įrengti pagal Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 501 (Žin., 2003, Nr. [40-1820](#)), ir atsižvelgiant į darbo pobūdį. Kiekvienam darbuotojui turi būti skirta patikimai uždaroma drabužių spintelė. Jei to reikalauja aplinkybės (pvz., dirbant su kenksmingomis medžiagomis, nešvarumais, esant drėgmei), kasdieniniams ir darbo drabužiams turi būti įrengtos atskiros spintelės. Darbovietėse turi būti įrengtos vietos drabužiams išdžiovinti;

29.3. moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri persirengimo kambariai arba tam tikrais atvejais jiems turi būti sudaryta galimybė tuo pačiu persirengimo kambariu naudotis skirtingu metu;

29.4. jei persirengimo kambariai, nurodyti šio priedo 29.1 punkte, nereikalingi, tai kiekvienam darbuotojui turi būti įrengta drabužių spintelė.

30. Reikalavimai, kurių reikia laikytis įrengiant dušus ir prausyklos bei tualetus ir praustuves:

30.1. jei pagal darbo pobūdį reikia, darbuotojams turi būti įrengti dušai, atitinkantys Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimus. Dušų kambariai turi būti įrengti atskirai vyrams ir moterims arba tam tikrais atvejais jiems turi būti sudaryta galimybė atskirai naudotis dušų kambariais;

30.2. dušų kambariai turi būti pakankamai dideli, kad kiekvienas darbuotojas galėtų be kliūčių prausti pagal higienos reikalavimus. Dušuose turi būti tekantis karštas ir šaltas vanduo;

30.3. jei dušai, nurodyti šio priedo 30.1 punkte, nereikalingi, tai šalia darbo vietų ir persirengimo kambarių būtina įrengti prausyklos su tekančiu šaltu ir karštu vandeniu. Laikantis etikos reikalavimų, prausyklos turi būti įrengtos atskirai vyrams ir moterims arba tam tikrais atvejais jiems turi būti sudaryta galimybė atskirai naudotis prausyklomis;

30.4. prie darbo vietų, poilsio patalpų, persirengimo kambarių ir patalpų, kuriose įrengti dušai ar prausyklos, turi būti įrengtas reikiamas kiekis atskirų tualetų ir praustuvių. Moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri tualetai arba tam tikrais atvejais turi būti sudaryta galimybė tais pačiais tualetais naudotis atskirai. Naudingųjų iškasenų gavybos požeminiais kasiniais įmonėse sanitarinius įrenginius, nurodytus šio priedo 29 ir 30 punktuose, galima įrengti ant žemės paviršiaus.

XII. SĄVARTOS IR KITI KASYBOS ATLIEKŲ ĮRENGINIAI

31. Sąvartos, bergždo krūvos ir kiti kasybos atliekų įrenginiai, tokie kaip nusodinimo baseinai, turi būti suprojektuoti, įrengti, naudojami ir techniškai prižiūrimi taip, kad būtų užtikrintas jų stabilumas bei darbuotojų sauga ir sveikata.

XIII. PAGALBINĖ ANTŽEMINĖ ĮRANGA

32. Darbovietės privalo būti suprojektuotos, pastatytos, įrengtos, naudojamos ir techniškai prižiūrimos taip, kad atitiktų esamas klimatinės sąlygas. Jų konstrukcija ir tvirtumas turi atitikti naudojimo paskirtį.

33. Patalpų grindys, sienos, lubos ir stogai turi atitikti šiuos reikalavimus:

33.1. darboviečių grindys turi būti tvirtos, stabilios ir neslidžios, be pavojingų išgaubų, angų ir nuožulnumų. Darbovietėse esančios darbo vietos, atsižvelgiant į darbo sudėtingumą, jo pobūdį ir darbuotojų fizinį aktyvumą, turi būti reikiamai izoliuotos nuo karščio;

33.2. grindų, sienų ir lubų paviršiai darbo patalpose turi būti tokie, kad jų paviršius būtų galima valyti ir atnaujinti siekiant užtikrinti higienos normų reikalavimų laikymąsi;

33.3. permatomos ir šviesą praleidžiančios sienos bei stiklinės pertvaros, esančios patalpose ar arti darboviečių ir judėjimo kelių, turi būti ryškiai pažymėtos ir pagamintos iš patvarios mechaniniams smūgiams medžiagos arba turi būti įrengtos saugos priemonės, kad darbuotojai išvengtų sąlyčio su sienomis ar sužeidimų, jei tokios sienos sudužtų;

33.4. ant stogų, padarytų iš nepakankamai tvirtų medžiagų, turi būti draudžiama užlipti, išskyrus atvejus, kai naudojami įrenginiai užtikrina darbuotojų saugų darbą.

34. Turi būti užtikrinti šie patalpų matmenų, erdvės ir judėjimo laisvės darbo vietoje reikalavimai:

34.1. darbo patalpos turi būti pakankamo ploto, aukščio ir erdvės, kad dirbant būtų patogų ir saugu darbuotojui;

34.2. darbo vietos laisvo ploto matmenys turi būti apskaičiuoti taip, kad darbuotojai galėtų pakankamai laisvai ir saugiai judėti bei atlikti savo darbą.

35. Langai ir stoglangiai turi atitikti šiuos reikalavimus:

35.1. darbuotojai turi turėti galimybę saugiai atidaryti, uždaryti, reguliuoti bei fiksuoti langus, stoglangius ir vėdinimo įrenginius. Atverti langai ir stoglangiai neturi kelti pavojaus darbuotojams;

35.2. langai ir stoglangiai turi turėti įtaisus arba turi būti naudojama speciali jų valymo įranga, kad nekeltų rizikos juos valantiems darbuotojams, taip pat darbuotojams, esantiems patalpoje ar teritorijoje šalia pastato.

36. Durys ir vartai turi atitikti šiuos reikalavimus:

36.1. durų ir vartų išdėstymas, jų kiekis ir matmenys bei jų gamybai panaudotos medžiagos turi atitikti darbo patalpų paskirtį, jose atliekamų darbų pobūdį;

36.2. permatomos durys turi būti tinkamai pažymėtos įsprūdomis ar kitaip gerai matomoje vietoje;

36.3. į abi puses varstomos arba sukamosios durys bei vartai turi būti permatomi. Jei jie nepermatomi, turi turėti permatomas įsprūdas;

36.4. jeigu permatomos arba šviesą praleidžiančios durys ir vartai pagaminti iš dūžtančios medžiagos, tokių durų ir vartų paviršiai turi būti apsaugoti nuo smūgių, kad darbuotojai nesusižeistų durims ar vartams dūžtant;

36.5. stumdomosios durys turi turėti saugos priemones, kad neišslystų iš kreipiamųjų, nenukristų ar netikėtai neatsidarytų;

36.6. durys ir vartai, kurie atsiveria kildami aukštyn, turi turėti apsaugos mechanizmą, kad nekristų žemyn;

36.7. durys, esančios prie evakavimo išėjimų, turi būti reikiamai pažymėtos. Jas turi būti galima bet kuriuo metu atidaryti iš vidaus be specialių pagalbinių priemonių. Kai darbovietėje dirba žmonės, durys turi būti lengvai atidaromos;

36.8. šalia kiekvienų vartų, skirtų transporto priemonių eismui, turi būti įrengtos durys pėstiesiems, išskyrus atvejus, kai pėstiesiems eiti pro tokius vartus nepavojinga. Tokios durys turi

būti ryškiai pažymėtos ir jomis turi būti galima nekliudomai naudotis;

36.9. mechaninės durys ir vartai turi funkcionuoti taip, kad darbuotojams nekeltų nelaimingų atsitikimų rizikos. Jų avarinio atidarymo ir uždarymo įtaisai turi būti lengvai randami. Kai, nutrūkus energijos tiekimui, mechaninės durys ir vartai lieka uždaryti, turi būti galimybė juos atidaryti rankomis.

37. Darboviečių patalpų vėdinimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

37.1. įvertinant darbo pobūdį ir darbuotojų fizinį aktyvumą, uždaroje darboviečių patalpose turi būti pakankamai grynas oras, atitinkantis darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus. Jei yra įrengta dirbtinė vėdinimo sistema, ji turi būti parengta veikti bet kuriuo metu. Vietose, kur svarbu dėl darbuotojų sveikatos, vėdinimo įranga turi turėti kontrolės sistemą, nurodančią bet kokį vėdinimo įrangos gedimą;

37.2. naudojant oro kondicionierius ar mechaninio vėdinimo įrenginius, darbuotojai neturi būti veikiami skersvėjų. Darbo aplinkos orą teršiančios medžiagos, galinčios tiesiogiai pakenkti darbuotojų sveikatai, turi būti nedelsiant šalinamos.

38. Siekiant užtikrinti tinkamą patalpų temperatūrą, reikia laikytis šių reikalavimų:

38.1. darbovietės patalpose darbo metu temperatūra, atsižvelgiant į darbo metodus ir darbuotojų fizinį aktyvumą, turi atitikti darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

38.2. poilsio, budėtojų, sanitarinių, valgyklų ir pirmosios pagalbos patalpų temperatūra turi atitikti šių patalpų paskirtį;

38.3. langai, stoglangiai ir stiklo pertvaros turi būti įrengti taip, kad apsaugotų darbo vietas nuo intensyvių saulės spindulių atsižvelgiant į darbo ir darboviečių pobūdį.

39. Poilsio patalpos turi atitikti šiuos reikalavimus:

39.1. darbuotojų saugos ir sveikatos atžvilgiu, atsižvelgiant į darbo pobūdį ir veiklą arba esant tam tikram darbuotojų skaičiui, reikiamu atstumu turi būti įrengta poilsio patalpa.

Ši nuostata netaikoma, kai dirbama patalpose, kuriose darbuotojai gali tinkamai ilsėtis pertraukų metu;

39.2. poilsio patalpos turi būti pakankamai erdvios, jose esančių stalų ir kėdžių su atramomis kiekis nustatomas atsižvelgiant į darbuotojų skaičių;

39.3. poilsio patalpose būtina imtis reikiamų priemonių, kad nerūkantieji būtų apsaugoti nuo tabako dūmų;

39.4. jei darbas yra reguliariai ir dažnai pertraukiamas, o poilsio patalpa neįrengta, turi būti skirtos kitos patalpos, kuriose darbuotojai pertraukų metu galėtų pailsėti, kaip nustatyta Papildomų ir specialiųjų pertraukų, įskaitomų į darbo laiką, nustatymo tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 160 (Žin., 2003, Nr. [14-559](#)).

Turi būti imtasi reikiamų priemonių, kad šiose patalpose nerūkantieji būtų apsaugoti nuo tabako dūmų.

XIV. NĖŠČIOS IR KRŪTIMI MAITINANČIOS MOTERYS BEI NEĮGALIEJI DARBUOTOJAI

40. Nėščioms ir krūtimi maitinančioms moterims turi būti sudarytos reikiamos sąlygos pailsėti atsigulus.

41. Esant reikalui, darbovietės turi būti įrengtos atsižvelgiant į neįgaliųjų darbuotojų specialiuosius poreikius. Ši nuostata konkrečiai taikoma įrengiant duris, judėjimo kelius, laiptus, dušus, praustuves, tualetus, kuriais naudojasi darbuotojai su negalia, taip pat darbo vietoms, kuriose jie dirba.

Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų
įrengimo reikalavimų naudingųjų iškasenų
gavybos atviraais ir požeminiais kasiniais
įmonėse
2 priedas

SPECIALIEJI SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS ATVIRAIS KASINIAIS ĮMONĖSE

1. Įmonių vadovai, įgyvendindami darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas išgaunant naudingąsias iškasenas atviraais kasiniais, imasi priemonių, kad Įmonės saugos ir sveikatos dokumente būtų nurodytos visos prevencinės priemonės, skirtos darbuotojų saugai ir sveikatai dirbant įprastomis sąlygomis ir įvykus avarijai.

2. Įmonės saugos ir sveikatos dokumentas turi būti peržiūrimas ir papildomas (patikslinamas), kaip nurodyta šių reikalavimų 10 punkte. Jis turi būti laikomas darbovietėje, kad bet kuriuo metu būtų galima jį patikrinti.

Darbai turi būti vykdomi atsižvelgiant į Įmonės saugos ir sveikatos dokumente įvertintą ir nustatytą riziką ir numatytas priemones jai išvengti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

3. Darbai turi būti organizuojami atsižvelgiant į Įmonės saugos ir sveikatos dokumente nustatytą griūčių ar žemės nuošliaužų riziką. Siekiant užtikrinti darbuotojų saugą, iškasenų sankrovų ir gavybos paviršių aukštis ir šlaitas turi būti tokių matmenų, kad atitiktų žemės paviršiaus pobūdį, stabilumą bei pasirinktus darbo metodus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

4. Darbo aikštelės ir gabenimo keliai turi būti pakankamai stabilūs, taip sumontuoti ir prižiūrimi, kad jais galėtų saugiai judėti įrenginiai (mašinos).

5. Prieš pradėdant darbą, turi būti patikrinta iškasenų sankrovų ir gavybos paviršių, esančių virš darbo zonų ar gabenimo kelių, nuošliaužų grėsmė. Vietose, kuriose reikia, sankrovų šlaitai turi būti sulyginti.

6. Ant nestabilių paviršių ir sankrovų viršūnių dirbti negalima.

Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų
įrengimo reikalavimų naudingųjų iškasenų
gavybos atvirais ir požeminiais kasiniais
įmonėse
3 priedas

SPECIALIEJI SAUGAUS DARBO ORGANIZAVIMO IR DARBO VIETŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS POŽEMINIAIS KASINIAIS ĮMONĖSE

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Įmonių vadovai, įgyvendindami darbdavio pareigą sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas išgaunant naudingąsias iškasenas požeminiais kasiniais, imasi priemonių, kad Įmonės saugos ir sveikatos dokumente būtų nurodytos visos prevencinės priemonės, skirtos darbuotojų saugai ir sveikatai dirbant įprastomis sąlygomis ir įvykus avarijai.

2. Įmonės saugos ir sveikatos dokumentas turi būti peržiūrimas ir papildomas (patikslinamas), kaip nurodyta šių reikalavimų 10 punkte. Jis turi būti laikomas darbovietėje, kad bet kuriuo metu būtų galima jį patikrinti.

Darbai turi būti vykdomi atsižvelgiant į Įmonės saugos ir sveikatos dokumente įvertintą ir nustatytą riziką ir numatytas priemones jai išvengti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

II. POŽEMINIAI KASINIAI, JŲ SCHEMOS IR IŠĖJIMAI

3. Turi būti parengtos aiškios požeminių kasinių schemas.

Be kelių ir gavybos zonų, schemose turi būti nurodyti visi nustatyti požymiai, galintys turėti įtakos kasinio eksploatacijai ir darbuotojų saugai.

4. Požeminių kasinių schemas turi būti paruoštos, periodiškai papildomos (patikslinamos) ir saugomos darbovietėje.

5. Kasiniai, kuriuose atliekamas požeminis darbas, turi būti taip pastatyti, įrengti, naudojami ir techniškai prižiūrimi, kad rizika darbuotojų saugai ir sveikatai būtų sumažinta iki minimumo.

Keliai turi būti pažymėti ženklais, kurie padėtų darbuotojams orientotis kasiniuose.

6. Atlikus kasimo darbus, siekiant užtikrinti darbuotojų saugą, nedelsiant reikia įrengti sutvirtinimus, išskyrus atvejus, kai dėl tinkamo paviršiaus stabilumo to daryti nebūtina. Sutvirtinimai turi būti įrengti atsižvelgiant į požeminių kasinių schemas ir laikantis sutvirtinimo elementų gamintojo instrukcijų reikalavimų.

Reguliariai turi būti tikrinamas kasinių, į kuriuos gali patekti darbuotojai, paviršiaus stabilumas ir prireikus įrengiami sutvirtinimai.

7. Visuose požeminiuose kasiniuose turi būti galimybė po žeme dirbantiems darbuotojams patekti į paviršių per mažiausiai du įrengtus atskirus išėjimus, kurie turi būti tvirtai sukonstruoti ir lengvai naudojami.

Jeigu, norint patekti į paviršių, reikalingos didelės fizinės pastangos, tai šalia išėjimų turi būti mechaninės žmogaus raumenų jėga sukamos ar vairuojamos priemonės.

III. TRANSPORTAS

8. Transporto priemonės turi būti taip sumontuotos, naudojamos ir techniškai prižiūrimos, kad būtų užtikrinta vairuotojų ir kitų šalia esančių asmenų sauga ir sveikata.

9. Mechaninės žmogaus raumenų jėga sukamos ar vairuojamos priemonės turi būti sumontuotos pagal privalomus saugos ir sveikatos reikalavimus ir naudojamos laikantis šioms priemonėms gamintojo parengtų instrukcijų.

IV. VĒDINIMAS

10. Visuose požeminiuose kasiniuose, į kuriuos gali patekti darbuotojai, turi būti užtikrintas atitinkamas vėdinimas, atitinkantis darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus.

Būtina užtikrinti nuolatinį vėdinimą, kuris, atsižvelgiant į darbo metodus ir darbuotojų fizinį aktyvumą, tiekį gryną orą bei orą, kuriame būtų kontroliuojama sprogstamųjų medžiagų ir dulkių koncentracija.

11. Jei natūralus vėdinimas netenkina šio priedo 10 punkte nustatytų reikalavimų, reikia įrengti vieną ar daugiau mechaninių ventiliatorių. Turi būti užtikrintas nuolatinis vėdinimas. Pagrindinių ventiliatorių veikimas turi būti nuolat kontroliuojamas ir, jei įvyksta nenumatytas sustojimas, apie tai turi pranešti automatinė signalizacija.

12. Periodiškai turi būti matuojami ir užrašomi oro kokybės parametrai. Turi būti sudaryta požeminių kasinių vėdinimo schema, kurioje nurodomi vėdinimo sistemos elementai. Schema turi būti periodiškai tikslinama ir saugoma darbovietėje.

V. ŠACHTOS, KURIOSE KAUPIASI DUJOS

13. Požeminis kasinys laikomas vieta, kurioje kaupiasi dujos, kai kasinyje išsiskiria toks kiekis kasyklų dujų, dėl kurio negalima pašalinti sprogios aplinkos susiformavimo rizikos.

14. Pagrindinį vėdinimą turi atlikti vienas ar daugiau mechaninių ventiliatorių.

15. Darbas kasiniuose turi būti pradamas atsižvelgiant į nustatytą kasyklų dujų išsiskyrimą. Būtina imtis prevencinių priemonių, kad rizika, atsirandanti dėl kasyklų dujų išsiskyrimo, būtų kiek įmanoma sumažinta.

16. Pagalbinis vėdinimas gali būti naudojamas tik atliekant parengiamuosius ir gelbėjimo darbus ir tik tose vietose, kurios tiesiogiai aprūpinamos (sujungiamos) pagrindinio vėdinimo srove.

Gamybiniai kasiniai gali būti vėdinami pagalbinėmis sistemomis tik tada, kai užtikrinamos papildomos priemonės darbuotojų saugai ir sveikatai.

17. Be visų oro kokybės parametrų, nurodytų šio priedo 12 punkte, matavimų, papildomai būtina nustatyti kasyklų dujų koncentraciją.

Mechanizuotų kasinių akligaliuose ir prevencijos priemonių plane nurodytose vietose būtina nuolatos kontroliuoti kasyklų dujų koncentracijas oro srovėse, grįžtančiose iš gamybinių padalinių, kuriuose naudojami mechanizuoti gavybos būdai.

18. Šachtose, kuriose kaupiasi dujos, gali būti naudojamos tik specialiai tokioms šachtoms pritaikytos sprogstamosios medžiagos ir preparatai.

19. Zonose, kuriose kyla gaisro ar sprogimo pavojus, rūkyti, įsinešti rūkyti skirto tabako ir bet kokių daiktų, kurie gali būti naudojami ugniai įžiebti, draudžiama. Pjaustyti dujomis, virinti ir atlikti kitus panašius darbus yra leidžiama tik išskirtinėmis aplinkybėmis ir naudojant specialias priemones, užtikrinančias darbuotojų saugą ir sveikatą.

VI. ŠACHTOS, KURIOSE KAUPIASI DEGIOSIOS DULKĖS

20. Šachtose, kuriose išgaunama akmens anglis, būdinga kauptis degiosioms dulkėms, išskyrus atvejus, kai, įvertinus ir nustačius riziką, Įmonės saugos ir sveikatos dokumente nurodyta, kad nė viename eksploatuojamame tarp sluoksnyje (klode) nesikaupia dulkės, galinčios sukelti sprogimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [AI-182/DI-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

21. Šachtose, kuriose kaupiasi degiosios dulkės, gali būti naudojamos tik specialiai tokioms šachtoms pritaikytos sprogstamosios medžiagos ir preparatai.

22. Zonose, kuriose kyla gaisro ar sprogimo pavojus, rūkyti, įsinešti rūkyti skirto tabako ir

bet kokių daiktų, kurie gali būti naudojami ugniai įžiebti, draudžiama. Pjaustyti dujomis, virinti ir atlikti kitus panašius darbus yra leidžiama tik išskirtinėmis aplinkybėmis ir naudojant specialias priemones, užtikrinančias darbuotojų saugą ir sveikatą.

23. Būtina imtis priemonių, kad degių dulkių sancaupos būtų sumažintos ir pašalintos ar apribotos.

24. Degių dulkių ir/ar kasyklų dujų sproгимų, kurie gali būti tolesnių degių dulkių sproгимų priežastis, plitimą būtina riboti įrengiant sproгимo užtvarų sistemą. Sproгимo užtvarų išdėstymas turi būti nurodytas prevencijos priemonių plane.

VII. DUJŲ IŠSIVERŽIMAS, UOLIENŲ TRŪKIMAS IR VANDENS ĮSIVERŽIMAS

25. Siekiant užtikrinti darbuotojų, dirbančių zonose, kuriose gali išsiveržti dujos, kartu atskylant arba neatskylant naudingosioms iškasenoms ar uolienoms, sutrūkti uolienos ar įsiveržti vanduo, apsaugą, reikia parengti ir įgyvendinti saugaus darbų vykdymo tose zonose planą.

26. Būtina imtis priemonių šio priedo 25 punkte nurodytoms pavojingoms zonoms identifikuoti, asmenų, dirbančių šalia tokių zonų arba turinčių pereiti tokias zonas, saugai užtikrinti bei rizikai kontroliuoti.

VIII. GAISRAI, UŽSIDEGIMAS IR ĮKAITIMAS

27. Būtina imtis prevencinių priemonių, siekiant užkirsti kelią savaiminiams užsidegimams, o vietose, kuriose tai būdinga, užtikrinti pirmalaikį aptikimą. Šios priemonės nurodomos prevencijos priemonių plane.

28. Į požeminius kasinius įnešamų degių medžiagų kiekis turi būti griežtai ribojamas, laikantis teisės aktų reikalavimų.

29. Siekiant išvengti gaisro ir jo išplitimo rizikos, tais atvejais, kai reikia naudoti hidraulinius skysčius, skirtus hidrostatinei ir /ar hidrokinetinei mechaninei energijai perduoti, būtina naudoti tik sunkiai užsidegančius hidraulinius skysčius.

Hidrauliniai skysčiai turi atitikti technines ir bandymo sąlygas, susijusias su atsparumu ugniai ir higienos kriterijais. Jei naudojami skysčiai neatitinka minėtų sąlygų, būtina imtis papildomų prevencinių priemonių, siekiant išvengti dėl to padidėjusios gaisro ir jo išplitimo rizikos.

IX. EVAKAVIMO PRIEMONĖS, PO ŽEME DIRBANČIŲ ŽMONIŲ APSKAITA IR GELBĖJIMO ORGANIZAVIMAS

30. Saugiam evakavimui darbuotojai turi būti aprūpinti ir apmokyti naudotis kvėpavimo takų apsaugos priemonėmis, kurias jie privalo laikyti jiems visada pasiekiamoje vietoje.

Šios priemonės turi būti laikomos darbo vietose ir valomos, techniškai prižiūrimos, esant reikalui, dezinfekuojamos, aprūpinamos atsarginėmis dalimis priemonės gamintojo pateiktoje instrukcijoje nustatyta tvarka.

31. Bet kuriuo metu turi būti įmanoma tiksliai sužinoti, kurie asmenys dirba po žeme.

32. Siekiant, kad, įvykus avarijai, būtų galima greitai ir efektyviai imtis reikiamų veiksmų, būtina įkurti gelbėjimo padalinį. Kad gelbėjimo padalinys bet kurioje vietoje, kur vykdomi naudingųjų iškasenų gavybos požeminiais kasiniais ar paieškos ir žvalgybos darbai, galėtų atlikti gelbėjimo darbus, padalinyje turi būti pakankamai tinkamai apmokytų gelbėtojų ir pakankamai reikiamų gelbėjimo įrenginių.

X. APŠVIETIMAS

33. Darbuotojai turi būti aprūpinti asmeninėmis lempomis.

Atsižvelgiant į darbo pobūdį darbovietėse, turi būti įrengtas darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus atitinkantis dirbtinis apšvietimas.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas Nr. [A1-182/D1-332](#), 2014-04-07, paskelbta TAR 2014-04-07, i. k. 2014-04143

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. balandžio 12 d. įsakymo Nr. A1-104/D1-186 „Dėl Saugaus darbo organizavimo ir darbo vietų įrengimo reikalavimų naudingųjų iškasenų gavybos įmonėse patvirtinimo“ pakeitimo